

YOBU

Yá pó kú láe bee guuo

Yobu lá dàale ní yá pó Yobupi lèoe (1-2). Yobuá gbēmaae mé dúnia pópíi pèewà. N beeo a gi de náaide ũ Luae. Ké Lua báaadàaàgu yáí yà? Gwa lá aà pópíio míde píi, aà àizeeo ní aà néo ní aafia pó a vío ní pó pó a vío píi. Baa ké àle taasike, à gí lé Lua náaikεε.

Lua ì séwano kpelewa ni? Lá Yobu ì yáke a zéwa, bóyáí yāvāipi aà lèii? Aà gbēna gbēon àaōo òè aa mè, tàae pó a kè go mé lé aà gbē. Beewa ò aale yágaga ní kōo, yápi ku lápi guoguo (3-31). Gbēon àaōpio lé felekaayāo o'o. Yobu sō à gí an yá pó aale o beei, ò à yázāsímá à mè: Yázede kuo, váikenaō yá mé ì gé ae. A gí yá pó a gbēnaō zèopíoi, ò à zè ní a tàaesaidεεo.

Gbēpāle yāsè lo, aà tón Elihu (32-37), ò àle wεεε à yá pó Yobu lé oō εεbo. A mè Lua ì yā'la zí gbēnazínawa lezaawà yáie, gbēe a fō o Luaè aà azía yáó séle siue sōo.

Gbezā ò Lua ledà yápiu azía sa (38.1-42.6). I we Yobuwao, āma à yāgbèagbεawà. Yobu yá pó a zāwàò dō sa, à yá pó á a gbadōo ò.

Lápi yá làa ní yá pó Yobu lè gbezāoe (42.7-17). Lua mè Yobu yá na de aà gbēnapíio pólá, ò à èa pó pó Yobu ví yāa kàfiè léε pla.

Setāu kōnikεa Yobue séia

1 Gõee ku yãa Uzu bùsuu, aà tón Yobu. Gbẽmaae, a tàae vío. A Lua vía ví mé à mikè yãvãíwa.

2 A negõeo ví gbẽon sopla, nenõeo gbẽon àaõ.

3 A são ví mèn òaasõõõ lee sopla, yiongoõ òaa gẽo, zuo òaa sõo, zàa'inao òaa pla ní basõõõ, mé aà zikenao dasi maamaa. Aà zõõ de gukpe oi gbépiia.

4 Aà negõeo ì blekekõe be ní beo, aai ní dæepio sísi aa mo poble aa vëemirínõ.

5 Tó aa bleblè wa làa píi, Yobu ì ní sísi à gbãbõné. I fele kòkòõ ì sa pò wí a pò káteu à tékū o an baadee, ì me: Wiliõ dõõ ma néõ duunakè aa dèe ní Luao ní sõu. Maa Yobu ìõ ke gòõpii.

6 Gõõewa luabe gbãadeõ* mò sù Dii ae, mé Setãu kú ní guu.

7 Ǿ Dii ò Setãue; N bõ má ni? A wèwà à mè: Mále bebe, mále liaa dúniaue.

8 Ǿ Dii òè: N ma zòblena Yobu èa? Aà sáa kú dúniauo. Gbẽmaae, a tàae vío. A ma vía ví mé à mikè yãvãíwa.

9 Ǿ Setãu† ò Diie: Yobu n vía ví pã nee?

10 Ni òliaaazi ní aà beo ní pò pò a ví gupiiuõõ lé? N báaadà aà zíu, ò aà pòõ ligua.

11 Ǿõ na aà pòõwa píi ò gwa, a yãvãí o n musue.

12 Ǿ Dii òè: Ma aà pòõ nàne ní õzì píi, ãma rísu õkã aà mæwao. Ǿ Setãu bõ Dii kíi.

13 Gõõewa Yobu negõeo ní aà nenõeo lé poble, aale vëemi ní víi be.

14 Ǿ gbẽe mò Yobu kíi à mè: Zuo lé sapa mé zàa'inao lé sè ble ní sae,

* 1:6 N Ebelu yáo wà mè Lua néõ. Daa 6.2 gwa. † 1:9 Zia 12.10

¹⁵ ɔ Sebaɔ lèlemá aa rí naaa wà tàò, aa rí dānaɔ dède rí fēndao. Máme ma bɔ mado, ma mɔ a baokpaine.

¹⁶ I yá'o a làao, ɔ gběpále mò à mè: Lua sù n sã kpásaɔwa, aa tekũ, an dānaɔ gàga. Máme ma bɔ mado, ma mɔ a baokpaine.

¹⁷ I yá'o a làao, ɔ gběpále mò à mè: Kaladeɔ kōkpaalè gālì àaɔ, aa mò lèle n yiongoɔwa, aa rí dānaɔ dède rí fēndao. Máme ma bɔ mado, ma mɔ a baokpaine.

¹⁸ I yá'o a làao, ɔ gběpále mò à mè: N negɔɔ rí n nenɔɔ lé poble, aale vɛemi rí v̄i be,

¹⁹ ɔ zaa'ian gbāa kàka à bò guwaiwaiu, à sù rí kpé gola síiɔwa, ɔ à kwè kà népiɔla, aa gàga. Máme ma bɔ mado, ma mɔ a baokpaine.

²⁰ Yobu fèle à a ula ga kè, à a mi bò. ɔ à wùle a gbɛɛu à misiile Luaɛ

²¹ à mè:

Ma bɔ ma da gbɛɛu ɔgiie,

mé má ɛa ta ɔgiie.‡

Dii kpàa, ɔ à ɛa sía,

ma sáaukè rí Diio.

²² Apíi guu Yobu i duunakɛo, i Lua tàae eo.

2

Setãu kōnikɛa Yobuɛ gēn plaade

¹ Gɔɔewa luabe gbãadepiɔ ɛa mò sí Dii aɛ mé Setãu kú rí guu. A zè Dii aɛ,

² ɔ Dii aà là à mè: N bɔ má ni? A wèwà à mè: Mále bebe, mále liaa dúniaue.

‡ 1:21 1Tim 6.7

3 ɔ Dii òè: N ma zòblena Yobu èa? Aà sáa kú dúniauo. Gbẽmaae, a tàae vío. A ma vía ví mé à mikè yāváiwa. Baa ké n ma swáfèè, ma músi kpàaazi pā, à gí ku tàaesai e tia.

4 ɔ Setāu òè: Kemee, má kene. Pó pó gbé ví píi a kpa a misia yái.

5 ɔbo na aà mewa ò gwa. A yāvái o n musue.

6 ɔ Dii òè: Ma aà nàne n zí, āma ísu ò aà deo.

7 Setāu b̀ Dii kíi, ɔ à sáne vāi zì Yobuwa sea za aà kèsewa e à gè pè aà minanguo.

8 ɔ Yobu tàaso sè à gè z̀le tufua, àle azía waò.

9 Aà na òè: Nyɔ gi nyɔ ku tàaesai e tia yá? Yāvái o Lua musu, ní ga.

10 ɔ a òè: Nle yā'o lán nɔe soũwa. Maa wáa e Luawa, wá vāi e bo yó? Apíi guu Yobu i duunake a yā'oa guuo.

Yobu gbẽnao moa aà gwai

11 Ké Yobu gbẽna gbẽon àaɔ taasi pó aà lèo bao mà, an baade b̀ a be aa k̄ k̄aa, ɔ aa gè sósobi keiè, wi aà ǹse níniè. An tón ke: Temani gbé Elifaza, Sua gbé Bilidada ní Naama gbé Zofaao.

12 Ké aa aà wɛpà za k̄aa, aai aà d̄ bo, ɔ aa ɔ̀lò, baade a ula ga kè, ɔ aa bùsu d̄ z̀ musu ní mia.

13 ɔ aa z̀le aànɔ tɔle gɔɔ sopla fāane ní gwāasinao. An gbèe i yāe oèò, asa aa è lá aà wēnakɛa kè z̀o maamaa.

3

Yobu sakaa a igɔɔu

1 Bee gbɛa Yobu yāsè à sakà a igɔɔu

2 à mè:

³ To ma igɔɔ bāde
gwāasina pɔ wà mè wà ma iupi.*

⁴ To gɔɔpi li gusia ũ.

Kua musu Lua su a yādao,
asu to gupuuo.

⁵ To gusia nínii kūaa gɔɔpiwa,
to luabesiana kúlɛwà,
to gusia gèele daala.

⁶ Gwāasɪnapi sɔ, aà siakū maamaa,
wasu da wɛ̀ gɔɔ guu bo,
wasu nao mɔ gɔɔ guuo.

⁷ To gwāasɪnapi fiikū,
gula su àɔ dɔ gɔɔ beeo.

⁸ Pɔdamade pɔ aali tó ɪatɛ gupuoɔ
láaizɪ gɔɔpiwa.

⁹ To a gudɔleia saanaɔ siakū,
wi gudɔa dā pā, gu a kɛo.

¹⁰ Asa gɔɔpi i ma da neasakpe zé tamεεo,
a tò ma wesi taasile.

¹¹ Akεa wi ma i ge ũ yāao ni?

Bóyāi mi bɔ gbεεu mà ta gɔɔo ni?

¹² Akεa wà ma kpa gbáai?

Bóyāi wà yɔ́ kpàa má m̄i?

¹³ Tó ma ga yāa, dɔ má kú kílíkili,
dɔ ma i'ò ma kámabò

¹⁴ ń kíaɔ ń dúnia ledamade
pɔ aa kpé zio kèkε dò ńziaεɔ,

¹⁵ kía pɔ aa vua kàaanziɔ,

mé aa ánuusu kà ń kpé paiɔ.

¹⁶ A maa yāa wà ma ví lán nɔbɔleawa,

* 3:3 Zel 20.14

lán né pò m̀ò gè, i dúnia eowa.

¹⁷ Wekii väikenaᵛ ì n̄ zᵛa tóu,
mé ỳèèsaideᵛ ì kámabou.

¹⁸ Zìzᵛᵛ ì ìampakii e we,
aali n̄ wetānaᵛ lᵛᵛ ma lᵛᵛ.

¹⁹ Gbāadeᵛ n̄ táaaᵛ ku we píi,
mé zᵛ l̄iᵛ de a dii pò ũ we lᵛᵛ.

²⁰ Bóyāi Lua ì gupu wēnadeᵛne
n̄ gbé pò an ǹòse òᵛkpaaci?

²¹ Aai wēle ga m̀ó n̄ sé, ìli mᵛᵛᵛ,†
aañ kpálek̄ei de lá w̄i ke ᵛdaila.

²² Tó aa gè t́énau, an pᵛ ì ke na,
an ǹòse ì yáalᵛ maamaa.

²³ Gbé pò d̄ᵛ gu pò á kúuon ma ũ,
Lua kaa ìamazi gupiiu.

²⁴ Wea zàūzaū mé ma pᵛblea ũ,
ma aauea ì bᵛle ma léu lán íwa.

²⁵ Yá pò má a v̄ia v̄i mé ma le,
yá pò ma ká ḡii mé p̄l̄aa.

²⁶ Má kú niēo, má kú k̄ilikilio.

Mi e kámabò, gili mé gèmagu.

4

Gbé pò Lua ì ad̄ toto mé báaa v̄i

¹ ᵛ Temani gbé Elifaza yázāsiwà à m̀è:

² Tó gbé wᵛᵛ f̄ᵛ yā'òne, n̄yᵛ menaᵛᵛoa?
Asa ma lé a f̄ᵛ àᵛ kpaauāo.

³ Gwa, n̄ ledà gbéᵛwa dasi,
n̄ gbé pò an ỳèèe làaᵛ gbà s̄ᵛ.

† 3:21 Zia 9.6

⁴ N yá gbé pọ́ lé fuo sè lesi,
n gbé pọ́ naaleaọ gbà gbāa.

⁵ Ké yá n le sa sɔ́, ríe fu,
ké à n le, ɔ́ bili n kũ.

⁶ N viakεa Luaε lí tó n mi àọ daa íao lé?
N kua táaesai lí tó n nòse àọ daa doũo lé?

⁷ Làasookε!

Démε i yãe κεo, ɔ́ à mĩdei?

Gbẽmaa ku má ɔ́ wà àà suumpai?

⁸ Gbé pọ́ v̄ai sa pà à yãkele t̄owà,
mále e bee mé í b̄olèè.

⁹ Lua lé'iana í àà midε,
àà p̄ob̄oa a níu í àà t̄òb̄z̄.

¹⁰ Àà k̄aaa lán n̄òmusuwa lé í ká,
Lua í àà swaa é'èè.

¹¹ Í ga lán n̄òmusu pọ́ n̄ò wèele kùawàwa,
àà néo i f̄āaa.

¹² Yákp̄aina m̄òà íana guu,

yápi feena gè ma swáú,

¹³ ḡoọ pọ́ malé nana yàaa o gwãasina,

ḡoọ pọ́ iz̄oọ daa gbéola.

¹⁴ V̄ia ma kũ, malé lualua,

ma m̄è búu lé dee.

¹⁵ Iana ma oa pà,

ma mek̄a f̄èle sí.

¹⁶ A z̄è, mi a taa d̄o,

pọ́pi ku ma aε,

ɔ́ ma àà b̄o k̄p̄aina mà à m̄è:

¹⁷ Gb̄enazina yá aọ na Luaεe?

Démε a f̄o àọ z̄ã a Kεna aei?

¹⁸ Lá Lua lí a malaikao náaikεo,
mé í a z̄òblenapio tàae e,

19 wa wá gbé pọ́ wá me de gí kpe ù,
 mé wá daalea de búsu giina ù,*
 wí wá suumpa lán kitolowa pọ́ oa?

20 Za koo e oosi gbé ì gaga,
 aai sáale e gopii, wíli ní fánkεo.

21 Lua ì ní kpépi gbapele woléné,
 ò aai ga ònkūsai.

5

1 Lezu sa n ma, tó gbée a wema.
 Malaika kpele nyò liliwài?

2 Soù ì ga a yákuáńno yái,
 misaide ì kpagua a wedbane yái.

3 Má è soù zínapele,
 ò zínapi yò kándo.

4 Aà néo kè aafia zéwa,
 wí ní yá málené yákpalekekéi,
 gbée lí zéńno.

5 Nbandenao aà buapoo blè,
 baa pọ́ pọ́ à lekka l'ai,
 imidenao lù aà àizeei.

6 Yá'ia lí bole búsuwao,
 yá'oma lí bole tolewao.

7 Kási lá tekona gea musu sea vfo,
 màa gbé pọ́ wa ì píi ì yá'ia e.

8 Tó máme sò, má gbea Luawa,
 mí a yá kpále aà gēzi.

9 I yázòo pọ́ wa fò a gbadòo ke,
 wa fò aà yábonsaekεao lé dōo.

10 I to lou ma dúniau,

* 4:19 Daa 2.7, 3.19

Ì to a í dagua sēsaou.

11 I gbé kpeenaɔ se lesí,
Ì oosisinaɔ da pɔnau.

12 I yá pɔ kɔnideɔ lé yá gboo,
ké an ɔ su à b́aa vío yáí.

13 I ɔnɔnaɔ kú n kɔnikɛa guu,*
Ì to yáfuangbanaɔ ledama ke pã.

14 Gu Ì siané fãanɛ,
aaí ɔmalemale íatē gbãa zá lán gwáwa.

15 I taasideɔ bɔ ga lézì,
Ì n bɔ gbãamɔnedɔ ɔzì.

16 Ayámɛto gbãasaideɔ wé aɔ dɔaàzi,
yákpaanlakɛnaɔ i ke kyó.

17 Báaadɛn gbé pɔ Lua Ì à toto ũ.

Tó Gbãapiide lé n swágaga, nsu gio.†

18 Asa Ì gbé ke'ia, ɔ Ì à bɔ gwa,
Ì gbé wíwi, ɔ Ì à gbágbã.‡

19 A n bɔ taasiu gēn soolo,
baa tó a dea, a n nɛo.

20 A n si gawa nɔana gɔɔ,
a n bɔ fēnda lézì zílau.

21 Dii a kàedanzi ké wasu yãdɔmao yáí.
Tó músi m̀, vía a n kũo.

22 Nyɔ músi n nɔanao yáalɔ,
nyɔ víake wàìɔnɛo.

23 Asa á kɔ yãma n gbɛɔ, n bú a gbɛ kao,
nyɔɔ na n sēanɔbɔɔ,

24 níɔ d̄́ ké n ua aɔ na.

Tó n gɛ n kpàsau, pɔɛ a kēsão.

* 5:13 1Kln 3.19 † 5:17 Yaa 3.11, Ebe 12.5 ‡ 5:18 Oze 6.1

25 Nyõ dõ ké n néo aao dasi,
n buio ligua lán sēwa.

26 Nyõ zikūε, ní gbasa ga
lán ése pó wa kè a gɔɔwawa.

27 Ké wa ɔlĩ yápiu, lá wá èn we.
Yápi sí, ní dõ nzĩa yá ũ.

6

Yobu zɔada a gbēnawa

¹ Yobu yázāsīwà à mè:

² Tó wa fĩ zaada ma yã'õmau wà yõ,
tó wa fĩ músi pó ma le yõ lé,

³ a gbia ao de ísiale ũfáala.

A yáí tò ma yāyaaa'ò.

⁴ Gbāapiide kaɔ ma kũ,

a sεwε lé taale ma nisinau.

Pó pó Lua ì ìadaomáo liamazi.

⁵ Tó zàa'ina sē è lé ble, ì wiileε?

Tó zu lé pèle tàaaui, ì ɔɔbe?

⁶ Wĩ pó sùusuu ble wisisaie?

Kogbepuana í ì nae?

⁷ Ma nisina ye ble bee taaio,

ì to ma gua àò ye kpaaaε.

⁸ Tó ma yá pó má gbèa è lé!

Lua ma ka yá pó ma wé dɔipiwa.

⁹ Lua ma suumpa lé!

Aà ɔtõa àà ma gyawi!

¹⁰ Ma nòse i gbasa níni,

ma pɔ io na,

baa ké ma wāwā gi ku,

asa mi lelekpa Lua pó a kua adoazio.

11 Ma yèèè kà mà gi màò kue?
Ma wèni gōa kà mà menakèè?

12 Ma gbāa kà gbewa yà?

Ma me á mōgotē yà?

13 Má fō kaakaanake ɓo,
wà ma ɓo maa zé tà.

14 A kù pōsiade gbēnao gbēkèkèè,
ké asu viakèa Gbāapiidee too yái.

15 Ma gbéɔ náai de lán swa pó a í ì bawa,
lán swa'ona pó a í ì gēzèawa.

16 I pa buziè, a í ì ke dùuduu

lougbe ní neezio yoa yái,

17 ɔ a í ì ba sae, a e ì tékù,

a í ì sáale íatē gbāa zá.

18 Tágenao ì kē zéwa,

aaì si guwaiwaiu aa ga we.

19 Tema tagenao í í wèèè swapiu,

Seba laatanao wé ɓo do ípizi.

20 Tó aa kà, an gèè ì gō kpá ní wéi,

aa í'ea náai ví we, ɔ támaa ní né.

21 Màa ápiɔ sɔ, mi pɔe ewáo,

ké a yāpāsi pó ma le è, vía á kú.

22 Ma pɔe gbèawá yà?

Má òé à ma gba pó á gbāa léu yà?

23 Ma mè à ma ɓo ibeɔ ɔzi yà?

Má òé à ma si gbé pāsibwae?

24 A yá pó ma zāwà ɔɓmèè,

í ma wé kēmèè, mí níè.

25 Yázede oané mé zeví,

ãma ma b̃̀e p̃́ á b̃̀ zεṽ́io.

²⁶ A ye yáasi p̃́ má k̃̀o b̃̀εbo yá?
I tãmaasaide yá gwa yãboλε ũ yã?

²⁷ A líkpa netone sea yá musu,
á á gb̃̀ena kpámá oda'ea yái.

²⁸ A yá na, à lili à ma gwa.
Ma wé aο pe á w̃̀eu, mío εεtoéa?

²⁹ A sue! Asu ma yá gwa koleao.
A εa láasooke, ma yá mé zεṽ́í.

³⁰ Ma ledà yãkpaanlau yãae?
Má yãṽ́ai d̃́o noa?

7

Yobu z̃̀ad̃̀a Luawa

¹ Gb̃̀nazina kua d̃́uniaúá d̃̀εεε.
Aà kua de lán gb̃̀wina kuawaε,

² lán z̃̀o p̃́ lé ue nide kuawa,
ge gb̃̀wina p̃́ a wé ìo d̃̀o a aseai.

³ Ma luakpama mé kua p̃́ ũ mo ní mo,
Lua ma da taasiu gwá ní gwáio.

⁴ Tó ma wule, mi me má fele boε ni?
Gw̃́asina ìo gb̃̀aa, mio pelembo e gu ge d̃̀o.

⁵ K̃̀o ní b̃̀oεεo f̃́fi ma m̃̀ewa,
ma m̃̀ebaa k̃̀asaak̃̀, ìo ib̃̀o.

⁶ Ma g̃̀oo ìo g̃̀é ní bao lán zw̃́aat̃́ana k̃̀oozuawa,
ìo g̃̀z̃̀εa w̃̀ed̃̀a p̃́oi sai.

⁷ Lua, d̃́o ké ma w̃̀eni de lán lé'ianawaε,
má aafia'e bau bo.

⁸ Lá níle ma e, níỹ̃ ma e bo.
Níỹ̃ w̃̀ékpalemazi, k̃̀asi máo ku bo.

⁹ Lá luab̃̀εpuana ì gusike à g̃̀z̃̀εa,

màa gbé pò tà bédau lí fèleo.

¹⁰ Ili éa su a bε bo,

aà yá lí dɔ aà bεdeɔgu bo.

¹¹ Ayámεto má a lé kpaaũo,

má yá'o ma yeelεa guu,

má zɔaka ma nòse òɔkpaa yáí.

¹² Isia ge kpò gbènɛn ma ũ

ké ni ma dɔ́aa?

¹³ Tó ma mè ma lii a ma sɔ dadoũ,

ge ma wúlebɔ a ma nòse nínimεε,

¹⁴ ɔ ni to vía ma kũ nana guu,

ni to gili gēmagu wépungu'eau.

¹⁵ Ma waa fla a kemεε na de ké beea,

ga maamεε de ma wāwāε beea.

¹⁶ Mi saka ma wēnigu,

má ye màɔ ku gɔɔpiio.

Ma tó tεεε, asa ma kua ku pɔe léio.

¹⁷ Bón gbēnazina ũ ké niɔ aà káfi,

niɔ làasookε aà yáwai?*

¹⁸ Niɔ aà táasika lá gu lé dɔ,

niɔ aà ε n àà gwa gɔɔpii.

¹⁹ Nyɔ n wé woa baa yɔɔ

mà e lé'i mó yá?

²⁰ Ma duunakè yá? Bó má kènɛi?

Gbēnazingwana, àkεa n ma ke n pɔdεa ũi?

Ma gɔne aso ũ yá?

²¹ Bóyái nili ma tàaεɔ kēa

n ma duuna woloao ni?

Asa má gē tēɛnau tia, máɔ ku bo,

nyɔ kpálekεmazi, nyɔ ma eo.

* 7:17 Sou 8.4, 144.3

8

Baade i a tàae gb'e'e

- 1 **Ɔ** Sua gbé Bilidada yázāsìwà à mè:
 2 Nyɔ́ yá bee taa o e bɔe ni?
 Nlɛ yáboɔɛ bùuu.
 3 Lua i yázeɛde fuangbaa?
 Gbãapiide i yámaa bádɛa?
 4 Lá n néɔ duunakèè,
 a tò aa ní tàaeɔ gb'e'è.
 5 Tó n Lua kí wèɛɛɛ,
 mé n sùuugbèa Gbãapiidepiwa,
 6 tó ní gbãsí vío mé ní maa,
 baa e tia a fɛɛɛ n wɛnagwa,
 i n be yá gógɔne a zéwa.
 7 N gwea káau a kɛne pɔe ũo,
 n gwea gbɛzã aɔ káfla ví maamaae.
 8 Gbé zio la,
 ní ɔno pɔ an dezio kpálɛkèi dɔ.
 9 Asa né zíanaɔn wá ũ, wá yáe dɔo,
 wá kua dúniau i gɛzɛa lán uenawae.
 10 Gbé zipio yá a n wé kɛo lé?
 Aa ní nòse guu yá'onɛ.
 11 Kɛfu i kɛ maa dãnasaie?
 Fee i zɔɔkū isaia?
 12 Tó wi zɔo, baa ní a lál'isikɛo,
 a lál' i giigaga àa de sɛɔla píi.
 13 Maa a de ní gbé pɔ Lua yá sãaàguo,
 beewa támaa a luayãdansaí né.
 14 Sɔuba nian do ɔ i a náaikɛ,
 dãnسابа ɔ i gbãa'ewà.

15 I sōkpale bapizi,
 ɔ bapi lí fɔ̀ àà kùo.
 I didi bapiwa, ɔ bapi í fua.
 16 A gōnao ì dagua káau
 lán lí pọ̀ ɔ̀ í ví íatē gbāaiwa,
 17 ɔ a zínao ì fiakōi gu gbɛdeu,
 ì gē gbɛou.
 18 Tó wa ga wòle a pékii,
 gupi ì lelekpaaazi à mɛ:
 Má n dō yāao.
 19 Zé pọ̀ a sèpi pona lén we,
 ɔ pɔpáleo ì bole tɔlepiwa.

20 Lua lí gí tàesaidezio fá,
 mé ìli vāikenao gba gbāao.
 21 A to ò yáalo tia,
 ní kúkuakɛ.
 22 A wida n zangudewa,
 gbēvāipio be a gō bezia ũ.

9

Lua gbāa demala

1 Ǿ Yobu mɛ:
 2 Sianaɛ, má dō màa.
 Kpelewa gbēnazina yá ao na Luaɛi?
 3 Tó gbé ye lekpaakɛaàno,
 yá mèn àaa soo guu a fɔ̀ mènɔdo zásiwào.
 4 Aà ɔno kè zài mé aà gbāa zōo.
 Déme a fɔ̀ giè, ade i bo aafiai?
 5 I gbèsisib sō, aaliɔ dōo,
 ì ní fuangba ní pɔkūmao.
 6 I tɔle lualua à sō,

ì to a gbapele ziazia.

⁷ I yá'o íatēē, ò ì gí bilēi,
ì pókú saanaola.

⁸ Ōme musu kpàle ado,
ì taa'ò ísia ikooaowa.

⁹ A saanao kè gudoū,
Kífēnena ní Ko neadeo*
ní pókú kú gɛmidokii oio píi.

¹⁰ I yázókè, wíli fō dōo,
ì yābónsaeko kè, a lé vīo.

¹¹ I gēmala, mili aà eo,
ì gēzea, mili aà wépaio.

¹² I pókú símá, déme a fō gièi?
Déme a fō oè, bókú ríle kè màaii?

¹³ Lua lí to a pókūma kpàleo,
baa Ilenobó zókú† dónledeó vlānàùè.

¹⁴ Mapi sō má fō yázāsīwàe?
Má fō lekpaakeaànoe?

¹⁵ Baa tó ma yá na,
má fō wewào.
Ōme ma yákpalekena ū,
sema mà sùuugbeawà.

¹⁶ Tó ma lezuaàzi mé a wèa,
a yāmaae? Mi sio.

¹⁷ I ma gbēgbē yá yōona yáie,
ì ma kē'ia kpélékpele pā.

¹⁸ Ili tó ma wekii eo,
ì ma tó ní nòsepusoie.

¹⁹ Tó gbāa yáe, aàpi mé zókú.
Tó yágōgōae sō, déme a aà sísii?

* 9:9 Amó 5.8 † 9:13 Isa 30.7

20 Tó ma m̀e ma yá mé na,
ma lé a yádamalae.

Tó ma m̀e má tàae vío,
a ma εβοε.

21 Má tàae víoa? A yáe ví bo,
mi saka mazía wēni.

22 Yá doũe, asa lá mále o,
ì tàaesaidε ò ní gbēvái ò midε píi.

23 Tó yá m̀o ga ìné kándo,
ì tàaesaidε ò láanikε ní yá'ea guu.

24 Tó bùsu g̀ε gbēvái ò ɔzĩ,
ì p̀oku yákpalekenao wéae.
Tó àapi no, dé ni?

25 Ma g̀oo g̀εa wáa de bàalenala,
aale tá ní bao, a kee nao.

26 Aale gu baa ví lán kefu gó'ilenawa,
lán kúu sua p̀owawa.

27 Baa tó ma m̀e má yá p̀o má kúa bo ma ǹseu,
mí a oa wee mà yákpáinadɔ,

28 ma wáwá a iwáa ka ma p̀oae.

Má d̄o ké n̄ȳɔ to yá bomanɔ nao.

29 Lá wàle ma gwa tàae de ũ,
bóyái má ìada maziawa pã loi?

30 Baa tó ma zu'ò ní m̀oɔnao,
ge ma a ɔ p̀ipi ní kasagb̄o,

31 n̄ȳɔ ma zu è p̀eadeue.

Baa ma p̀okasaɔ aao ye ma ḡiyáio.

32 A de gbēnazina ũ lamawao.

Má f̄o yázásiwà

wà gbasa gé yákpalekek̄i s̄anuo.

33 Tó gbēe kú wá k̄oo ũ,

aɔ iko víwá wá gbẽɔn pla wápíi,
 34 i aà go'ɔ ze lé,
 vía zɔɔ pɔ mále kèè a gé aɛ ɔo.
 35 Má víakèè ɔo, mío yá'o,
 asa má dɔ maziawa,
 má de lá wàle ewao.

10

Ma dea yáí Lua tò wà ma ii

1 Ma kpasa ní ma wɛnio,
 má yá pɔ má kúa o sa.
 Pɔsia guu má yáɔle sa.
 2 Má o Luaɛ: Nsu yádamalao.
 Yá pɔ ní èa omɛɛ.
 3 Gbãamɔa mapi n ɔgbɛɛ kàngu yá?
 N ɔo ma kpe,
 ɔ n ze ní gbɛváiɔ lekpaaiɔa?
 4 Wá wé doũ yá?
 Gudoũ ni e ní gbɛnazinao?
 5 N wɛni geseũ lán wá pɔwa yá?
 N kua muaa ní wá gbɛnazinao yá?
 6-7 Lá ní dè tàaedɛn ma ũo,
 mé gbɛe ku aà ma ɔo n ɔzɔo,
 a yáí n kpálekè ma yáváiɔi,
 n ma duuna tàasikàa?
 8 N ma ikàsa ní nzia ɔo,
 ɔ níyɔ ɛa n ma tòɔzɔ saa?
 9 Ké n ma ke ní bèleo, a yá dɔngu.
 Nyɔ ɛa n ma ke bùsuti ũ ɔo yá?
 10 Ni ma kása nɔ'itɛna ũ lán ví'ipuwao lé?
 Ni to ma i lán ví iawao lé?

11 N báa ní bàasio dàmalá,
n ma wáò pèpèkṵwa ní kíò.

12 N gbèkε guu n ma gba wēni,
n ma dṣa, n ɔkù ma nisínala.

13 Ma n làasoo dṣ sa,
yá pṵ ulεa n sṵun kε:

14 Tó ma duunakè, niò wétεmazi,
nili tó ma bṵ pā ma tàaeṵ yá musuo.

15 Waiyoo mapi, tó tàaeden ma ũ.

Baa tó ma yá na, má fṵ mida íao,
asa wí ma kṵ, taasi ma kṵ gbāa.

16 Tó ma su midà ía,
ni lṵlεmazi lán nṵmṵsuwa,
ní εa ñ n gbāa bṵnsae mṵmεε.

17 Ní ma kpakṵa ní seelade páleṵ,
n pṵfεamazi i káfí,
ní tó yá'ia ma le mṵmṵmṵ.

18 Bṵyái n ma bṵ ma da gbεεui?

A maa yáa mà kεsaie,
ké gbēe su wεsimalεo.

19 A maa màò ku yáao.

A maa yáa ma bṵa neasakpεu
wàò ma da mia'εu gṵṵε.

20 Gṵṵ yṵṵna pṵ gṵmεε a láa tia.
Gomala, ma pṵ e kε na, baa yṵṵ

21 e màò gé géí gékíi,
gu pṵ gugεakṵu ní gusiao kuu.

22 Gupi sí níinii lán gwáwa,
pṵe ku we zézεo,
wεedo mé a fāane ũ.

11

Nṣewē Luae!

¹ Ǿ Naama gbé Zofaa yāsè à mè:

² Aà yá dasi, wá wewào lé?

Yábolenapi a bɔ maa yà?

³ N yāpā oa a gbéó lé kūa?

N yāyaaabòle, ǿ wa zɔadɔmaoa?

⁴ N mè n yādanε sāa vɔo,

ń kú Luaε taaesai.

⁵ Tó Lua yá'ò lé,

a n εεboε.

⁶ A ǿnɔ asii bɔɔlekεne,

asa Lua ǿnɔ zɔɔ dεwála.

N dɔ Lua lé íadama n vāi léu nεe?

⁷ Nyǿ fǿ ñ Lua asii dɔa?

Nyǿ bɔ Gbāapiide zɔɔkε léwae?

⁸ A lesí de luabea, nyǿ kε kpelewa ni?

A zā de bεdaa, nyǿ fǿ ñ dɔe?

⁹ A zɔɔ de tɔɔlea, a lé vɔo,

a yāasa de ísīaa maamaa.

¹⁰ Tó à mò gbé kù a dàkpεu,

mé àle yákpalekεaànɔ,

démε a fǿ gii?

¹¹ A mɔafilideɔ dɔ fá!

Tó à vāikεa è, ìli a yādao lé?

¹² Lá zàa'ina lí nε'í gbēnazina ũo,

màa nòsesaide lí ǿnɔkūo.

¹³ Tó n n nòse wè Luaε,

mé n ɔsè musu wabikεa guu,

¹⁴ tó n nzia gà duunaε,

mé yāvāi i zɔlekii e n beo,

15 n mi aɔ daa ía sãasaie,
ńyɔ̄ zedɔ vɪasai.

16 N taasi yá i sãngu,
a dɔangu iɔ de lán í gẽa zéawa.

17 N kua i teke de fáane íatẽa,
gusia pɔ́ n kúu i pu lán gudɔawa.

18 N sɔ̄ aɔ dilɛa, n nɔ̄se iɔ daa dou,
n laai aɔ kpalea, nɔ̄ i'ò n a nao kau.

19 Nyɔ̄ ɔli nzɪau,
gbẽe yá a iwãa ka n pɔao,
baade a weɛɛe àɔ nannɔ.

20 Gbẽvãib yiongo lébaa d̄s̄a,
aa bɔk̄li eo, yá pɔ́ gòné mé ga ù.

12

Lua mé gbãa vi

1 Ǿ Yobu yãsè à mè:

2 Sianaɛ, áme a maa gbéɔne sa lá!

Ǿ ále e tó a ga, ɔno mĩden we.

3 Mapi sɔ̄ má nɔ̄se vɪ lááwae,

má késãaázio,
dème a fu yá pɔ́ ále ɔɔwai?

4 Ma gbé pɔ́ ma lezù Luazi a wèa,

ma gɔ̄ pɔ́ yáalɔa ù ma gbẽnaɔne.

Ma gbé pɔ́ ma yá na mé má tàae vɔ̄o,

ma gɔ̄ pɔ́ yáalɔa ù.

5 Gbé pɔ́ aa ku nienieɔ

ì gbé pɔ́ músi n léɔ gwa pãe,

aaɪ saka gbé pɔ́ kpàguaɔgu.

6 Gbẽblenaɔ sɔ̄ aaɔ̄ zɔ̄leá n be n laaiwa,

luaɛwena pɔ́ an gbãa de n lua ùpɔ̄ iɔ ku dɔdɔa.

- 7 A γε nòbɔɔ la, aai yādaé,
à gbɛa bāɔwa, aai oé.
- 8 A yā'o ní tɔɔlɛo, i ðno daé,
à to kpɔɔ séle siué.
- 9 Pópio píi, an kpele mé gí d̄si
ké Lua mé pópíi kè ní a gbāaoi?
- 10 Pópíi wēni ku aà ɔz̄i
ní gbépii nis̄inao.
- 11 Lá léna i p̄ó í d̄s̄,
màa swá i yá d̄sk̄ɔɛ.
- 12 Gbé zio mé ðno v̄i,
gbé p̄ó wē kèò wé mé z̄ɛa.
- 13 ðno ní gbāaoá Lua p̄óɛ,
ledama ní wɛz̄ɛo i bɔ aà kíiɛ.
- 14 I p̄ó gboo, w̄li f̄s̄ kèkɛo,
i zetañlɛ, w̄li f̄s̄ w̄èo.
- 15 I lou zɛ, gu i giigaga,
i to loupɔɔ f̄s̄, tɔɔlɛ i foof̄s̄.
- 16 Aàpi mé iko v̄i ní denlao,
gbēsāsānao ní gbé sāsāo ku aà ɔz̄i nípiiɛ.
- 17 I to ledamadeɔ ta kyalesai,
i to yákpalekenaɔ ḡs̄ m̄isaideɔ ũ.
- 18 I gala p̄ó kíao kpà gbéɔne polo,
ɔ̄ i beɛona ye kíapiɔne.
- 19 I to sa'onao ta kyalesai,
i gbé p̄ó an z̄ina p̄èlɛɔ fuangba.
- 20 I to náaideɔ lé ḡs̄ kpaaŭa,
i yázɛd̄sa si maez̄ɔɔwa.
- 21 I saikɛ kpalablɛnaɔwa,
i nɛḡɔnaɔ ḡs̄kɛbɔɔ polomá.

22 I asiiyã pó kú gusiau biiwàné,
 ì bɔ́ ní yá pó wa a gbadṣoo gupuau.

23 I to buiɔ́ tɔbɔ́, ẽ ì ní midε,
 ì to aa ligua, ẽ ì ní fãaa.

24 I to dúnia dɔaanaɔ gɔ́ mĩsai,
 ì to aa sásã gugii zεsaideu.

25 Aaĩɔ́ ɔmalεmalε gusiau filiasai,
 aaĩɔ́ talaatalaabo lán idenaɔwa.

13

Yobu ye yá'o ní Luao

1 Ma wé yápiɔ́ è píi,
 ma swá mà ẽ má dè.

2 Lá á dṣa ví, màa má dṣa ví sṣ,
 i kε má késãázi no.

3 Ama Gbãapiide ẽ má ye mà yá'oè sa,
 má ye gé ní ma yáo Luawaε.

4 Apio sṣ i εε liamazi,
 gyáegwan giaɔn á ũ ápii.

5 Tó á lé kpaaua yãa lé,
 wa á dilε ɔnɔnaɔ ũε.

6 A ma yázε ma,
 à swáε ma yázãsiawái.

7 Yázεsai ẽ á o Lua gēε ũa?
 Sásãyã ẽ á o Lua gbεua?

8 A yãnakpa Luawa yã?
 A yásiaànɔ yã?

9 Tó à wetè á yáí, a bɔ́ánɔ nae?
 A dṣewà lá wì dṣε gbēnazinawawa yã?

10 Tó ále yãnakpawà a gbadṣai,
 a á swágagaε.

11 Àà z̄ōke a kàadaálaho lé?
 Viak̄eàè a t̄wáho lé?
 12 A yā'on̄eá t̄ufue,
 yá p̄o a giyȳeoaá p̄leae.

13 A n̄ilem̄eè mà yā'o,
 yá p̄o a ma le aà ma le.
 14 B̄oyāi má az̄ia pa swaai?
 Máo a w̄eni naa ma ōz̄i yà?
 15 Gwa, a ye ma dee, ma wé do p̄ei bo.
 N beeo má ḡi ní maz̄iao aà ae.
 16 Bee a ma bo,
 asa aà yādansaīo we mo ze aà aeo.
 17 A laaid̄o ma yáwa maamaa,
 à swás̄emazi.
 18 Ma yá p̄o má o zé kàle,
 má d̄o ké ma yá nae.
 19 Dém̄e a f̄o b̄ob̄oman̄oi?
 Tó wa f̄o, má n̄ilee, mí ga.

20 Lua, yá m̄en plāe beeo kem̄eè,
 má ul̄eneo.
 21 N n̄o goa,
 r̄isu to iwāakamp̄oa kàadamalao.
 22 Bee gb̄ea lezumazi, mí mó,
 ma gba zé mà yā'o, ní yáz̄asia.
 23 Ma yāv̄aīo ní ma tàaēo kà ūmai?
 To mà a tàae ní ma duunao d̄o.
 24 Ak̄ea níle nz̄ia ulem̄eè,
 níle ma dil̄e n̄ ib̄ee ūi?
 25 Lak̄ee p̄o lé íanse ò ní ye wíw̄ia?
 Sèè gīi ò ní ye é'ea?

26 Ni yá'íkpaá,
ni ma èwaasogɔɔ duuna wi ma musu.

27 Ni ma daliu,
ni ma táa'oa lé damεε,
ni wéte ma yāvāibi píi.

28 Ǿ ma gǔ lán pó vlāa pó li àle lélelelewa,
lán pɔkasa pó bleɔ lé blewa.

14

Gběnazina kua wēnaū

1 Gběnazina í bɔ nɔε kíie,
aà wēni kuluū, ilio ku yákelesaio.

2 I pia lán lávuwa, í giigaga,
í gēzεa lán uenawa, ilí gēgēo.

3 Gbé bee taa ǔ nýǔ wεɔɔè
n̄ yákpalekeaanɔa?

4 Gbé gbālea a fǔ né gbālesai io,
baa do.

5 N gbēnazina gɔɔ dīlèè,
aà mɔ dasile de n yá ũε,
n aà wē lé dàè, a fǔ vīao.

6 Wεwowà n̄ aà to we,
e aà gɔɔ pa lán gbèwinawa.

7 Baa lí í saase,
asa tó wa zǔ, í εa vlāpaε,
mé a vlà dafupi lí goleo.

8 Baa tó a zína zikù tɔɔle guu,
mé a miɔna gà téenau,

9 tó à í gīmà, a bɔleε,
a gǔnakē lán lí pó wa bàwaε.

10 Tó gbé gà sǔ, ǔ wúlea tèlele,

ì tá, ìli ku bo.

11 Lá ísida'i ì lao,
mé swa'i ì ba à gēzea,

12 màa gbēnazina ì wúle, ìli fεle bo.

E luabe γε ào kuo, a vuo,

a vu ní ipioo.

13 Nyō ma ulε bedauro lé?

Nyō okumala e n pō wèeao lé?

Goo dilemεε we, ma yá i gbasa dōngu.

14 Tó gbé gà, a εa ào kua?

Tó màaε, ma wé aō dō ma vuai

ma dēεkaa guu goopiie.

15 Nyō lezumazi, mí wema,

nyō n pōkea ea nide.

16 Tia níle wéte ma yákeaoi,

goo bee nyō ma duuna yāda bo.

17 Nyō ma tàaeo ka bōo, ní ye ñ dile,

nyō kán'ò lé ma vāikeapiowa.

18 Lá gbèsisí ì gboo à yóole,

mé sísí musu gbè gbène ì sō,

19 lá swa'i ì gbe yoo,

mé í ì bùsu séle taò,

màa ni to tāmaa gbēnazina né.

20 Ni gbāamōè, ñ ì tá, ìli su bo,

ni to aà ánuato, aà wé ì lile.

21 Tó aà néo gò gbé gbiao ũ, a mao,

tó gbé yāfūnaone sō, aō dōo.

22 Wāwā ñ aō ma ado,

aàzia ó ñ aō dō.

15

Vaikena li bɔ pɔo

- ¹ Ǿ Temani gbé Elifaza wèwà à mè:
² Ǿnɔna a yāpā gii bee taa oa?
 A lé εε yáɔ bɔlewà yā?
³ A lekpaake yá àisai musua?
 A yá káfiasai oa?
⁴ Mpi sɔ́ níε vɔakεa Luaε bāde sa,
 níε kpá gbéɔne aa làasookewà.
⁵ Vái pɔ́ ní kŭa mé dɔ́ n léu,
 kɔ́nide lé mé dɔ́ma.
⁶ N lé mé n dayáu, i ke mámεo,
 n lé mé n kalikè.
⁷ Gbēnazin séian n ũa?
 Wà n i e wàɔ gé gbèsisɔ́ kεia?
⁸ N Lua lekpaaiá ní a gbéɔ màa?
 Mmε ní ɔnɔ vɔ́ ndoa?
⁹ Yá kpele ní dɔ́ mé wá dɔ́o ni?
 N wεzε dεwála yā?
¹⁰ Gbēzɔɔ́ ní mikāpuadeɔ kúwanɔ,
 gbé pɔ́ an zɔɔ́ de n maelaɔ.
¹¹ Lua ye n nòse nínine,
 ɔ́ à kène féneŭa?
 Wáλε yá'onε busebuseo lé?
¹² Bómε n sɔ́ blèi?
 Bóyái níε wá gwa ní wεpāsioi?
¹³ N pɔ́ paa Luazi,
 ɔ́ yá dasi í bɔλε n léu.
¹⁴ Bón gbēnazina ũ ké àɔ ku gbálesaii?
 Gbé pɔ́ nɔε aà í aɔ maaa?

15 Lá Lua ĩ a malaikaᵋ náaiko,
 mé aà be i keè gbãlesaiᵋ,
 16 wa gbẽnazina pó o be?
 A bèè, a òkpaa, ĩ yāvāi mi lán íwa.

17 Má yā'onε, swásei!
 Má yá pó ma swá mà séle mà siune.
 18 Ɔnɔnaᵋ mé bò ní yápio,
 aai yá pó an deziᵋ ò kee ulεwεεᵋ.
 19 Aame ní bùsu ví ntεε,
 zìloe i zōle ní guuo.
 20 Gbẽnāi ìᵋ ku dεεu e a wēni léue,
 gbé pásì gᵋᵋ lé kue.
 21 Kōfi iwāakampade ìᵋ dᵋ aà swáu,
 aà aafia gᵋᵋ gbāamɔnedeᵋ ĩ lélewà.
 22 A εa bᵋa gusiau náai ví bo,
 dea ní fēndao mé lé aà dá.
 23 Ìᵋ liaaliaa, ìᵋ me ble ku má ni?
 A dō ké a kua beda gusiau kākū.
 24 Taasi ní yeelεao ìᵋ aà víakū,
 a daaàla lán kía pó a léleama sᵋu màwa.
 25 Asa à ɔsè Luaziε,
 à kuabīi Gbāapiidewae.
 26 A sùwà ní waakība bᵋbᵋawào
 ní a sēngbao gēele kᵋdeo.
 27 Baa ké aà oa nísi bᵋa,
 mé a mekpaa, aà gbōu lèleε,
 28 a zōle uazi pó wīli gεuᵋᵋ guu,
 wéle pó wa wī, a kpéᵋ gᵋᵋ wεεwεεᵋᵋ.
 29 Aà àizεε a gᵋᵋplakεᵋ,
 aᵋ de ɔde ūᵋ,
 pó pó a víᵋᵋ ligua bo.

- 30 A e bɔ gusiauo,
 tɛlɛpiɔ a aà vlãpaa sãsã,
 Lua lɛ'iana i aà se geò zéa.
- 31 Asu pɔ gia náaike à azia sãsão,
 asa pɔ gia mé aɔ aà asea ũ.
- 32 Yápi a aà le e aà gɔɔ àɔ gé pai,
 aà gɔnaɔ e ɔtao.
- 33 A gɔ lán kuli pɔ a vú wɔlowae,
 lán vɛeli pɔ a nesoena wɔlowa.
- 34 Luayãdansaio gãli a báaa keo,
 té a kũ gbagusaɛdanaɔ kpéwa.
- 35 Aaĩ yãkele nɔsi, aaĩ ne'i yã'ia ũ,
 mɔafili mé i bɔ ní neasakpeu.

16

Má seelade vi luabe

- 1 ɔ Yobu mɛ:
 2 Ma yá bee taa mà à dasikù,
 gbɛnɔsenininaɔn á ũ wea?
 3 A ze á lɛ'ianagbaae bɔe ni?
 Bɔ yá mé lé ũwá, ɔ ále yázãsiai?
 4 Tó áme á kú ma kuawa yãa,
 má yã'o lááwa sɔe,
 mí á de ní yã'oo,
 mí a mi kéé déũdeũ.
- 5 Kási ma yá a á gbãa káfíéé,
 ma ledama a á nɔse níniéé.
- 6 Tó mále yã'o, ma wãwã a láao,
 tó má níle sɔ, a kpáléé?
- 7 Lua, ní tò ma gɔ gbãasai sa,
 n ma gbéɔ dɛɔnzɔ píi.

⁸ N tò ma gō yooyea seela ũ,
ma ibabaa gōmεε seela b`εε ũ.

⁹ Lua i felemanɔ ní pɔfεo,
i ma z̄εz̄ε,

ìɔ a swaa lɔlɔmεεkōwa,
ma ibεεpi i wεbiibiia.

¹⁰ Wĩ lé'ε'εa, wĩ yāz̄z̄mεε,
wĩ ma s̄ankeke, wĩ felemanɔ píi.

¹¹ Lua ma na faasaideɔne ní ɔzĩ,
à ma zu gbēvāiɔ ɔu.

¹² Ma a kuananke kílilikilie,
ō à m̀ yāyīaa.

A ma kũ ma waa kpe
à ma p̄a p̄owa,
à ma ke a p̄ɔɔea ũ.

¹³ Aà k̄azunaɔ liamazi,
à ma papaɔ ma p̄ɔawa ma wēnagwasai,
ma setēna wĩ, a í lé fáε t̄ɔle.

¹⁴ Iɔ p̄ūnaa ní p̄okūmao m̀ɔm̀ɔ,
i s̄́ daa lá ne ḡɔna i kewa.

¹⁵ Ma zw̄ankasaɔ n̄aminami má k̄akamala,
ma a mi s̄ɔlɔ b̄usu.

¹⁶ Ma ɔ̀l̀ e ma wé wò,
ma wé tà loũloũ.

¹⁷ Kási ma ɔ ku yāp̄āsie guuo,
mé ma wabikea Luawa m̄ɔafili v̄io.

¹⁸ B̄usu, r̄su ka ma auao,
ma wii su kp̄áleo.*

¹⁹ Baa tia má seelade v̄i luabe,
ma zennɔde ku musu we.†

* **16:18** Daa 4.10 † **16:19** Yob 19.25

20 Ma gbēnapi mé ma kóo ũ
gɔɔ pɔ mále wé'i bɔ Luaε.

21 A zemanɔ Lua aε,
lá gbé ǐ ze ní a gbēnaowa.

22 Asa ma gea gékli wē i gɔ bílao,
gu pɔ wli géu wà sù bɔpi.

17

Yobu wé dɔ pɔei bɔ

1 Ma nisina lé gēzea,
ma gɔɔ lé mɔ pai,
mia'ε lé ma dá.

2 Gbélaanikenɔ kálemazi,
ma wé ǐ ma lewenapiɔ e.

3 Lua, ñyɔ de ma kóo ũ.
N bàasio, déme a zemanɔi?

4 Lá ní tò aa gɔ̀ nòsesaideɔ ũ,
ńsu to aa tidɔmalao.

5 Gbé pɔ ǐ a gbēna kpámá pɔ yáí,
aà néɔ wé aɔ dɔ pɔi e an wé woε.

6 Lua tò gbéɔ yāadàmanɔ,
ma gɔ gbé pɔ wí lé'ikakawà ũ.

7 Pɔsia tò ma wé lé gu'e bɔ,
ma guɔ gɔ̀ záazaannɔ.

8 Ma yá dǐ gbēmaaɔwa,
tāesaideɔ nòse fɛle luayāmansaiɔ yá musu.

9 Gbēmaa a ge à kú ní a yākeɔ,
yāesaide gbāa aɔ dεdεε.

10 Apiɔ sɔ̀ à εa na yáwa bɔ ápii,
mi á gbēe e ɔ̀nɔna ũo.

- 11 Ma ɔ̀ɔ̀ pà,
 yá pó ma a zé kàlɛ kè fama,
 yá pó ma pɔ̀ dɔ̀mápiɔ̀.
 12 Aaĩ e gwāasinaá fāanɛɛ,
 tó gu lé gēkɔ̀u,
 aaĩ mɛ guwɛ lé kēɛ.
 13 Tó bɛda ɔ̀ ma wé dɔ̀i,
 mé ma a pɛ kpàlɛ gusiau,
 14 tó má ò mia'e mé ma de ũ,
 mé má ò kòɔ̀ mé ma da ní ma dāeɔ̀ ũ,
 15 bó ma wé aɔ̀ dɔ̀i lɔ̀i?
 Wa ma e ní gweao lɔ̀i?
 16 Tāmaɔ̀ aɔ̀ ma nɛ e bɛdau nɛe?
 Wá si tēnau sānu yá?

18

Bai ĩ vāikɛna kú

- 1 Ǿ Sua gbé Bilidada yázāsìwà à mè:
 2 Nyɔ̀ n yá midɛ bɔ̀ɛ ni?
 Su n laaiwa, wí gbasaa faaibo.
 3 Bóyāi nílɛ wá gwa lán pɔ̀tuɔ̀ɔ̀wai?
 N wá dílɛ sɔ̀ũɔ̀ ũ yá?
 4 N gbé pó ni to n pɔ̀fɛ nzia taitaie,
 dúnia a gɔ̀ bɛzia ũ n yáĩ nɛe?
 Gbɛsi a sɔ̀ n yá musu nɛe?
 5 Gbɛvāi gupua ĩ láa,
 aà tévua ĩ midɛ.
 6 Aà kpé gupua ĩ li gusia ũ,
 filia pó kú aà saɛ ĩ ga.
 7 Aà táa'oa ní sɔ̀o dilɛa ĩ gɔ̀ sea tá ũ,
 aà yázekalɛa ĩ aà fuangba.

- 8 Àà tá ì àà kpa baia,
 àà gbá ì si balētāu.
- 9 Mò ì àà kū a kèṣewoū léu,
 baipi ì kúlewà búlu.
- 10 Ba kpaa àà aε tóṣeu,
 kúṣe lé àà dā a taa'ozeu.
- 11 Kisia ì koezṣaàzi,
 àḗ àà gbṣeṣe.
- 12 Nṓana ì àà gbāa kṓ'ε,
 músi ìṓ àà kpaa gua dá.
- 13 I àà mè gueṓ ble,
 gagyā ì àà meguṓ yó.
- 14 Wī àà ga wà bṓ kpé pṓ a kuu aafiau,
 wī àà gálε geṓ pṓ ì to vīa ní kúṓ mideε.
- 15 Àà kpé gṓ gii,
 ìatēgbṓ ì àà uaa.
- 16 Àà zīnaṓ i giigaga tíu,
 àà gṓnaṓ i imi musu.
- 17 Àà yá i sáńgu dúniau,
 àà tṓ ì mide tóṣe.
- 18 Wī àà ya gupuau wà àà kpa gusiau,
 wi ṓzṣaàzi àà ánuato.
- 19 A né ge buie to a gbéṓ guuo,
 àà bε gbēe a bṓṓ.
- 20 Yá pṓ àà lè dī bε'aεdeṓwa,
 gukpedeṓ kāsī àà yá musu.
- 21 Yá pṓ ì faasaide ua len we,
 luadṓnsai gwean we.

19

Ma mīsina a mṓ gbεzā

1 Ṗ Yobu wèwà à mè:

- 2 E gɔɔ ũma áɔ ɪadaa
 àɔ ma nòsɛ òòkpamɛɛi?
 3 A ma sɔ̄sɔ̄ à kè gɛ̄n kwi sa,
 i ma taiinke, wí lí á kũo.
 4 Tó ma sāsā sīana,
 ma tàae de mazīa yá ũɛ.
 5 Tó a gi lé ázīa maabo de mala,
 mé ále ma duuna kamɛɛ ma ɔzī,
 6 àɔ dɔ̄ ké Lua mé ma yá fuangba,
 à filifilimbakpamɛɛ à ma kũ.
 7 Mi a taiinakɛa ɔɔɔ, gbɛ̄e lí weao,
 mi suaba wiile, yázede kuo.
 8 Lua zɛzò̄mɛɛ, ɔɔikīi kuo,
 à gusia dà ma zéa.
 9 A ma kpebò,
 à ma fùa gò.
 10 I ma deɛɛmpa gupiiu e mà láa,
 ɪ to tãmaa ma ne lán lí bilɛawa.
 11 I a pòkũmabòbòa,
 ɪ ma gwa a ibɛɛɔ do ũ.
 12 Àà zīgɔ̄ɔ ɪ sɔ̄mazi sãnu,
 aã koezò̄mazi, aã bòokpa lia ma kpéi.
 13 A tò ma gbé̄ɔ lí kãaamanɔ ɔɔ,
 gbé̄ pó ma dɔ̄ɔ lezɔ̄ tàmale.
 14 Ma daɛɔ fùa,
 ma yá sã ma gbēnaɔgu.
 15 Ma gɔ̄ nibɔ ũ ma be zíkɛnaɔne,
 ma gɔ̄né lán bui zìlowa.
 16 Tó ma a ziia sisi, ɪli wea ɔɔ,
 baa ké ma awakpàè, à bò ma léwa.
 17 Ma lé'iana ɪ kɛ ma naɛ gbɔ̄ɔ gí ũɛ,

ma v̄iio ní ma d̄aunao yemazi lo.

18 Baa neḡōenaο ì sakamagu,
tó mále mó, aaio ma ke p̄oṣp̄o.

19 Ma kp̄aasiaο ye ma ḡiyāio,
ma gb̄é yenzideο b̄o ma kpe.

20 Ma ḡo wá ní báao ũ,
à ḡò leε mà gaε.

21 A ma w̄ēnagwa ma gb̄ēnaο,
à ma w̄ēnagwa, asa Lua oṭōaε.

22 B̄oyāi i pélemazi lán Luawai?
Ili kpasa ní ma k̄ék̄ak̄ōea?

23 Má ye wà ma ȳaο k̄é,
má ye wà dalau.

24 Wà k̄ε gb̄ewa ní lák̄ēboο,
wi beοma kp̄áleu àο ku ḡoṣpii.

25 Mapi, má d̄ō ké ma m̄isina ku,
a f̄ele ze toole gb̄ezā.

26 Ma boa soε bee gb̄ea,
má w̄esi Luale mesai.

27 Má w̄esiaàε maz̄ia,
maz̄ia w̄ée, i ke gb̄ēp̄ále no.
Mále a nide ma n̄ōse guu.

28 A mè kpelewa á ke à k̄āamazi,
ké à e ȳapi s̄ásā ma ma léu.

29 A v̄iake f̄ēndaε.
Lua a p̄ok̄ūmab̄oṣoṣo v̄aikenaοwae,
í d̄ō ké ȳákpale lé á dá.

20

Vaikena i yā'ōma e

1 ο Naama gb̄é Zofaa ȳázāsīwà à mè:

- 2 Yá pọ́ ní ò òà,
 ma mε wà mà wema.
 3 N ma lele n ma kpεbò,
 má wema ma wεzē guu.
 4 N dǎ lá a δε za zio lé?
 Za ɔ̀̀ pọ́ Lua gbēnazína kè dúniau,
 5 váikena kúkuakεa lí gēgēo,
 luayādansai pɔ̀nakεaá ɔ̀̀pla yáε.
 6 Baa tó aà íandáa zò luawa,
 mé aà mi kà luabεpuanawa,
 7 a gēzεa lá azía bíikpεwae,
 gbé pọ́ aa aà è yā̀ mε:
 A ku má ni?
 8 A sǎale lán nanawa, wa aà e ɔ̀,
 a gēle lán wépungu'eawae.
 9 Gbé pọ́ wεsiaàle yā̀ aà e ɔ̀,
 aà bεdeɔ aà wépa ɔ̀.
 10 Aà néɔ awakpa taasideɔne,
 aai aà àizεε sɔ̀aané.
 11 Aà èwaasogɔ̀ gbāa pọ́ a ví yā̀
 a gḕànɔ̀ tḕnau.
 12 Baa ké yāvāi ɔ̀ na aà léε,
 mé ɔ̀ uleε aà léna zís,
 13 baa ké à gí ɔ̀kpaii,
 mé ɔ̀ dɔ̀ aà léu,
 14 ble pọ́ a blè a li aà nòseu,
 i ɔ̀ aà mεu mlè sεwe ũ.
 15 A ble níside pọ́ a gbè pisi,
 Lua mé a to à bɔ̀le aà gbεeu.
 16 Pọ́ pọ́ àle mi a ɔ̀è mlè sεwe ũ,
 i aà δε lán sògbala swaawa.

17 Zó n̄ vífãaio aɔ diaàzi lán íwa
lá aà wé dɔiwao.

18 A pó pó á s̄imáɔ sɔaanéε,
a e pɔnake n̄ a laata'aioo.

19 Asa à gbãamò taasideɔne à n̄ tó giie,
à n̄ kpéɔ s̄imá, ɔme d̄ò s̄ɔo.

20 Aà yea pói lí to à íampak̄ii èo,
pó pó aà pɔ dɔwàpiɔ lí aà bɔo.

21 A póp̄ii è, pɔe kpé bɔo,
n̄ beeo aà nama a la n̄ lao leo.

22 Aà pɔdeke guu a ḡɔ yooyeae,
n̄ aà ɔniεkeo taasi a ɔgbagoèε.

23 Gɔɔ pó à kà a làa,
Lua a pɔk̄umabɔbɔwà p̄asip̄ási,
a wét̄eamɔè, i d̄ɔ a m̄ewa.

24 Baa ké à bàalè m̄ɔsi ḡɔkebɔe,
m̄ɔgot̄ε ka mé a aà pá.

25 A kapi wo a kpesεa,
i kà lé tekεapi wo a pɔawa,
ga vía i aà kú.

26 Gusia yá i aà àizεε le,
té pó gb̄εε mé kào i k̄uwà,
t̄épi i pó pó ḡɔ aà kpéuɔ s̄āsā.

27 Luabedeɔ aa aà tàaeɔ bɔ gup̄uau,
z̄íedeɔ bɔ aà kpe.

28 Aà bep̄ɔɔ gusike píi,
aa ḡɛle luapɔk̄umagɔɔ.

29 Fia pó Lua a boèn we,
baa pó gb̄v̄ai i e Lua k̄iin we.

21

Vaikena i namable

- 1 **Yobu m̀̀:**
 2 A swákpá à ma yāma,
 ̄me a ma ǹ̀se ńnimεε.
 3 A menakεμεε mà yā'ò,
 ma yā'òa gbεa í ma àlafikε.
 4 I κε gbēnazina mále zɔakaio.
 Ma pɔyaa zεv̄io lé?
 5 A ma gwa, yápi i diwá,
 í ɔku á léwa.
 6 Tó ma làasookè ma yáwa,
 gili í gēmagu, mi lualua.
 7 Akεa vāikεnaɔ ɔ ku,
 aaí zi kú, an gbāa ɔ káfii?
 8 An néɔ í zínapele ní wáa,
 aaí wesi ní buiɔ gbāakūale.
 9 An bεdeɔ ɔ ku aafia,
 v̄ia lí ní kūo, Lua lí got̄máo.
 10 An gáaeɔ í ku zudaɔwa, aali fuao,
 an zudapiɔ lí nɔbɔleɔ, aaí ne'i.
 11 Aaí ní néɔ gbaε k̄ɔ'oi lán sã kpàsawa,
 an néfēnenaɔ í v̄iv̄i lán blenεɔwa.
 12 Aaí lesi ní gāao ní mɔɔnao,
 aaí k̄ɔ'ò ní kulepeao.
 13 Aaí zikū ní namao,
 aaí ta bεdau nienie.
 14 Kási aaí o Luaε: Gowála,
 wá ye wàɔ bε n zéuo.
 15 Déme Gbāapiide ũ wà zɔbleèi?
 Tó wa kulekèè, bó ài wá ei?
 16 Kási an nama lé bɔ ní kíio.
 A yái mi gbēv̄aiɔ ledama bee sio.
 17 Vāikεnaɔ filia í gamá m̀̀ɔm̀̀ɔe?

Lua pɔkūma lí tó músi ní lé dasio.

18 Iana ì ní séle lán ése úawae?

Zàa'iana ì ní waa lán sēwae?

19 Lua ì vāi pó gbé kè wi àà néo musue.

Lua fiabo adee gòò, àà dō!

20 Aà wesi azia òòkpaale!

Gbāapiide pɔkūma imibò dɔè àà mi!

21 Yá pó a àà bēdeò le àà gaa gbēa,

ìli a kākæo.

22 Lá Lua ì yágògò musudeòne,

wa fò yādaèe?

23 Gbēeò ì ga ní àizεε zōò,

aa namablè bélébélé.

24 Vī ìò di, an tao pai yeleye,

an wá ìò gbāa, aaiò mēkpaa maamaa.

25 Gbēeò ì ga ní nòseyaaò,

zaa aa ku, aai pòmaa e wa blèò.

26 Aai wúle gudoù tēnaue,

aaì kòòka nípla nípii.

27 A èa? Má á làasooò dō

ní kōni pó ále kemεεo.

28 Asa ì me: Gbēzōò bε kú má sae?

Vāikenaò ua gòò bezia ù.

29 Ili yálala wéleεenaòwao lé?

A yá pó aaì o fān vío lé?

30 Gbēvāi ì bò músikεgòò,

pòe lí àà le taasikεgòò.

31 Déme ì zòadòwài?

Déme ì fiaboè àà yākεawai?

32 Wī àà se wà gεò gεvíkíi,

wī itēke àà mia dōngubòwa.

33 Swa sae b̀̀suk̄̄t̄̄o t̄̄o i keè na,
gb̄̀epii teaàzi we, mé w̄i d̄̀aaè dasi.

34 A f̄̄s ma ǹ̀se níni ní á ȳ̀ap̄̀oe?
Yá p̄̀o ále weaá z̄̀ib̄̀onkpe ȳ̀áe.

22

Yobu t̄̀aae ví

- 1 Ǿ Temani gb̄̀é Elifaza m̀̀e:
2 Gb̄̀enazina a f̄̀s à̄o ài ví Luae?
Baa ò̄nde k̄̀áfla ví̄e?
3 Baa t̄̀o n ȳ̀a na,
nȳ̀o f̄̀s ò̄ Gb̄̀apiide p̄̀o ke nae?
Baa t̄̀o ní kú t̄̀aesai,
b̄̀o ài a ví Luaei?
4 N̄̀le e à̄le z̄̀oad̄̀oma à̄le b̄̀ob̄̀onno
ké ní de aà ȳ̀amana ũ ȳ̀ái n̄̀e?
5 N v̄̀aik̄̀ea z̄̀oo lé?
N duuna lé vío.
6 N t̄̀omas̄̄i n gb̄̀é̄wa p̄̀a,
n gb̄̀é̄o p̄̀okasā̄o w̄̀olomá, aa ḡ̀o puizi.
7 Ni í kpá ȳ̀ēesaidē̄wa aa m̄̀io,
n n̄̀and̄̀enā̄o t̄̀è ble.
8 M̄̀me ní gb̄̀aāde ũ, ní t̄̀ōle ví,
ní de n b̀̀usu bē̄ede ũ.
9 Ǿ n ḡ̀yaa gb̄̀ēandō̄o yà ō̄gii,
n tone p̄̀o gwana víōo gb̄̀aa m̄̀ide.
10 Bee ȳ̀ái músi dasi n le,
ásoo k̀̀ema k̄̀ándo.
11 A ȳ̀ái gu s̄̀ima, níle gu'eo,
í k̀̀uaama à d̄̀anla.
12 Lua ku musu a beo lé?

Saanao pékii gwa, lá à zà!

¹³ Ǿ níe o: Bó Lua d̄si?

Kua luabεpuana kpεle a f̄o yáǵǵōw̄w̄εε?

¹⁴ Lousisia kpaaè, àle wá eo,

ìb̄ be musumusuwεε.

¹⁵ Zé p̄o gbēv̄aiob̄ beu à gègè

ǿ ní ye n̄ se s̄a?

¹⁶ Wà gèín̄o zéa kp̄oo,

í dàr̄la à tà ní ní z̄impεleo.

¹⁷ Aa ò Luaε: Gowála!

Bó Gbāapiide a kew̄w̄ei?

¹⁸ Kási ǿme ní ká p̄omaawa ní ua.

Mi gbēv̄aiob̄ ledama bee sio.

¹⁹ Tó gbēmaao yá p̄o ní lé è, an p̄o ì ke na,

t̄aesaideo ì ní l̄áanike aai me:

²⁰ Wá ibεεo m̄ide be!

Té kù p̄o p̄o dir̄ziowa.

²¹ Misiile Luaε, níob̄ naaàn̄o,

ní gbasa nama e.

²² Yá p̄o àle onε ma,

ní da n̄ s̄u.

²³ Tó n̄ εa n̄ su Gbāapiidewa,

mé ní tò v̄ai kè n̄ uawa z̄à,

a ní zεd̄o.

²⁴ Tó n̄ n̄ m̄ò bεεedeo k̄òle bùsuu,

mé n̄ n̄ vua maa v̄uaa swa'ε gbεo guu,

²⁵ Gbāapiide a ḡo n̄ m̄ò bεεede ū,

aò dene n̄ p̄oē ānusu ū.

²⁶ N̄ p̄o ì gbasa ke na Gbāapiidewa,

n̄ wé ìb̄ pε Luawa.

²⁷ Ní wabikεwà, ì sinn̄o,

ní légbā p̄o ní d̄òwà fiabo.

28 Yá pó n zὲò i zὲκεεε,
n zé i pu.

29 Lua i íandánao fu,
i gbé pó an mi gò péleao suaba.

30 Baa tàaede, Lua a aà misi.
A n misi n ɔ̀bɔ̀leá vâi guu yáí.

23

Yobu yea kɔ́'ea ní Luaoi

1 ɔ̀ Yobu m̀è:

2 Baa e tia máε yákūtēka wēnanno,
Lua ɔ̀t̄s̄a gbáugbāu, máε aauke.

3 Tó má d̄s̄ gu pó má aà eu,
d̄s̄ ma γε aà kíi.

4 Má a yáɔ̀ dɔ̀dɔ̀è,
má lekpaakeaàno,

5 mí ma lá a wea,
míɔ̀ yá pó a omεε tàasi kūa.

6 A sòlekεmano a gbāa pua léu nεε?
Aawo! A íbεlesεmano.

7 Wekii gbēmaa a e yā'ouè,
ma yákpalekenapi i ma kē e gɔ̀ɔ̀pii.

8 Tó ma γε gukpε oi, a ku weo,
tó bε'aεε s̄s̄, mili aà e weo.

9 Tó àε z̄ike gugbāntoo oi, mili wεsiaàleo,
tó à lile γεomid̄k̄ii oi, mili aà wépao.

10 Ama a zé pó má sè d̄s̄,
tó à ma ȳs̄, má b̄o lán vuawaε.

11 Ma aà k̀εε kū,
ma aà zé sè, mi líleo.

12 Mi b̄o aà yádileao kpeo,

aa ulékii vío, ò aaí na gbewa.

⁹ Wí né desai sí a dawa,
wí taaside né sí t̀̀oma ũ.

¹⁰ Aa p̀̀kasao vío, ò aaíò be búu,
ń ń p̀̀o bàaa séseanékeo, ǹ̀a í ń dee.

¹¹ Aaíò nísi z̀̀né ń kaau,
aaíò òz̀̀né v̀̀ewa,
kási imi ò ń dee.

¹² Gb́́e p̀̀o lé gaó lé aauke ẁ̀léu,
gb́́e p̀̀o k̀̀'íao lé wiile,
kási Lua lí gb́́e tàae eo.

¹³ Gb́́eo ku aa ye gupua yáio,
aa a gbad̀̀o, aai a zé seo.

¹⁴ Gb́́edena ì f̀̀le guf̀̀ne,
ì ẁ̀nadeo ń taasideo dede,
ò gusia yeyewa lán kpáíwa.

¹⁵ Gb́́síkena ò gubeebee d́́e,
ìlì e gb́́e a a eo,
ò ì p̀̀ku a oaa.

¹⁶ Gb́́e ì kpé gboo gusiai,
aaí nízia s̀̀o kpéu fáane,
aa gupua d̀̀o.

¹⁷ Gusia níinii mé ń fáane ũ,
aa k̀̀ d̀̀ ń gwáasin p̀̀o.

¹⁸ Aa gbiao lán í f̀̀lawa,
wà lekè ń t̀̀le,
ò aali ń v̀̀ebu k̀̀o se lo.

¹⁹ Lá t̀̀le gii ì imi guant̀̀na,
m̀̀a bè̀a ì duunkenao m̀̀m̀o.

²⁰ An yá ì sá ń da'iaogú,
aa g̀̀ k̀̀oò ble ũ.

Faasaidepiɔ yá lí dɔ gbɛ̃egu lɔɔ,
aa gò kálɛa lán yàamionɔwa.

²¹ Gbɛ́piɔ ì fiio pɔɔ símá,
aali yāmaakɛ gyaa gbɛ̃andoɔneo.

²² Lua ì gbɛ̃vāipiɔ gálɛ táńńɔ n̄ a gbāao,
baa tó aa zèdɔ, an kua náai v̄io.

²³ I to aao dɔdɔa aao ńz̄ia náai v̄i,
ṣ̄ ìɔ wéte an yākeɔzi.

²⁴ Aaĩ tɔbɔ gɔɔpla, ṣ̄ aaĩ s̄aale,
aaĩ wule ga lán gbɛ́piiwa,
aaĩ mipelɛ lán ése sáowa.

²⁵ Tó m̄aan s̄o, déme a ma eboi?
Déme a yá pɔ má ò dile p̄ai?

25

Luaá Gbāapiideɛ

¹ Ǿ Sua gbé Bilidada m̄e:

² Lua ì a be gwa musu we yākelesai,
kiakɛ de aà yá ũ, à kà wà v̄iakɛè.

³ Aa z̄igɔɔ lé v̄ie?

Ali gupu gbɛ́piiɛo lé?

⁴ Kpelewa gbé a f̄ɔ bɔ maa Luaɛi?

Kpelewa gbé pɔ n̄ɛ kule ì a f̄ɔ à ku gbāsisaii?

⁵ Lá m̄ovua lí teke iwesasaio,
mé saanaɔ pípiaèò,

⁶ wa gbɛ̃naz̄ina pɔ de kòɔbii
ge kòɔt̄e ũ yá'o lɔe?

26

Yobu d̄s Luaá Gbāapiideɛ

¹ Ǿ Yobu m̄e:

2 N dɔ yɛɛsaidelɛn wee?
 N ɔdà gbãasaidewan wea?
 3 N lɛdà ɔnɔsaidewan wee?
 N bɔ ní wɛzɛ zɔɔon wee?
 4 N yápi ò ní dé gbãao ni?
 Déme d̀aaane n yá bee òi?

5 Gyaadeɔ lé pelembo
 ísia ní pɔ́ pɔ́ kú a guuɔ zíɛ.
 6 Bɛda yáe ulɛa Luaɛɔ,
 pɔe daaɛ gɛɔbɛlao.
 7 I gugbãntoo musu kpáɛ bálumaa,
 a tò dúnia gola síiɔ looa pɔewao.
 8 I í ye a bɛ puanau.
 N ípi gbiakɛo luabɛpuanapi lí pūnao.
 9 I pɔ́ku mɔvuala,
 ì luabɛsiana na azíai.
 10 A iadà ísiaɛ gu'ea lé zelɛu,
 a de kɔɔ ũ gupua ní gusiao zãnguo.
 11 Tó Lua pūna, gu ì dee,
 tó à kàa, ì bɔ ní saɛ.
 12 A ísia yà ní a gbãao,
 à kwása wíwi ní a d̄ɔao.
 13 A tò gu wèe ní a lé'ianaɔ,
 à mlè k̄ɔnik̄ɔni bàwãade z̄ɛ ní ɔo.*
 14 Aà yákeaeɔn we,
 a yɔɔna wáɛ ma we.
 Wá f̄ɔ wà aà ḡsakeyãɔ gbad̄ɔ píio.

27

Yobu yānakpaa azíawa

* 26:13 Isa 27.1

mé à pɔkasa ǹ̀nɔaaazi lán bèlɛ zɛwa,
 17 gbɛmaaɔ mé aa aà pɔpiɔ da,
 yãesaideɔ mé aa aà ánuupiɔ kpaalekɔɛ.
 18 Kré pɔ a d̀̀ de lán dànsakpɛwaɛ,
 lán gudɔana kolakpɛwa.
 19 A wúle ɔde ũ, āma a fɛle bo,
 tó aà wé wè, a e á kú ánuau bo.
 20 Pɔ pɔ ì to vĩa ní kúɔ daaàla lán íwa,
 zàa gwãasina a aà sé.
 21 Gukpɛ íana a aà se gẽ̀ò zéa,
 i aà go a tía.
 22 Lua a kakpálewà aà wɛnagwasai,
 gbɛvãipi i tíle àò bo Lua ɔzi.
 23 Wĩ ɔtaakãawà,
 wĩɔ fionadadawà e aà go a tía.

28

Ɔnɔ sáaukpa

1 Anusuyɔkii kú,
 vuabaasakii kú bo.
 2 Wĩ mɔsi bo tɔɔleu,
 wĩ mɔgotɛ bo gbɛu.
 3 Gbɛnazina ì gusia yá,
 ì tɔɔle yɔe e a lé léu,
 ì gbɛ pɔ kú gusia níiniuu wɛelɛ.
 4 Wĩ eyɔ tɔɔle nɔnau wà zɛbo we,
 gu pɔ gbɛe lí bebe à kauo.
 Ba wĩ loowà wà gẽ̀ò epíu.
 5 Blɛ ì bɔle tɔɔlewaɛ,
 ɔ gbɛnazina ì tɔɔle títiu lile
 lá té ì pɔ lilewa.
 6 Safi ku a gbɛɔ guu,

vua ku a b̀̀suti guu.

⁷ B̃a ǹ̀sonaɔ a z̃e d̃so,
bleaa lí wesi z̃epileo.

⁸ S̃ẽa ǹ̀bo t̃odeɔ lí z̃epi seo,
ǹ̀omusuo lí bebeuo.

⁹ Gb̃enaz̃ina ì gbek̃ao wíwi we,
ì gb̃es̃is̃iɔ z̃ile so.

¹⁰ I z̃e da gbeu we,
ì wesi gupi p̃o beedeɔle pii.

¹¹ I zez̃o swa'ie,
ì bo ñ p̃o p̃o uleao gupua.

¹² Ɔno s̃o, w̃i e má ni?

D̃sa kúkiin mái?

¹³ Gb̃enaz̃ina a beee d̃so,
w̃ili e d̃unia guuo.

¹⁴ Isi ì me á w̃io,

isia ì me a ku a kíio.

¹⁵ Wa f̃o lú ñ vua maaoo,
wa f̃o a leũkpa ke ñ ánuuoo.

¹⁶ A beee de Ofi b̀̀su vuaa
ge safi gb̃e beede ge onisi.

¹⁷ Wa f̃o leũ ñ vua ge bis̃agbeo,
wa f̃o a fiabo ñ vua t̃et̃e p̃oo.

¹⁸ Wa ɔpua ge gb̃edii yá'o be?

Ɔnok̃ua beee de òsoweeleaa.

¹⁹ Wa f̃o leũ ñ Etiopi b̀̀su topazao,
wa f̃o lú ñ vua maaoo.

²⁰ Ɔno ì bo má ni?

W̃ez̃e kúkiin mái?

²¹ A ulea p̃opiie,

baa b̃a p̃o ì vua musu lí a w̃epao.

²² Kaale ñ gao ì me,

wá swá a feena màε.

²³ Lua mé a zé d̄s,
aàpi mé a kúkii d̄s.

²⁴ Asa ì gugwa e dúnia léwae,
ì pò pò kú z̄l̄e e píi.

²⁵ Ké Lua gbāa d̄l̄e íanaε,
mé à ísia í lé dàè,

²⁶ ké à lou ikoyā d̄l̄e,
mé à zebò loupil̄eεε,

²⁷ zibeez̄i à ñno laai gwà à a maabò,
a d̄l̄e, ñ à a sáaukpà.

²⁸ Ɔ a ò gbēnazinaɔne:
Viakεa Diiε mé ì m̄ó ní ñno,
mikēa yāvāiwa mé ì ní wé k̄é.*

29

Yobuá beεεdeε yāa

¹ Yobu èa pè a yále à mè:

² Tó má e mào ku ma kua yāa
gɔɔ pò Lua lé ma d̄s̄awa lé!

³ Gɔɔ bee aà filia ìo dia ma mi'aεwae,
ñ miò be aa gupuau gwá.

⁴ Gɔɔ bee má kú ma gɔɔ soplawa,
Lua gbēnaɔn wá ũ ma ua.

⁵ Gɔɔ bee Gbāapiide kumanɔε,
ma néo liaamazi.

⁶ Gɔɔ bee ví dimazie,
mé ma gu gbede ku b̄ò, nísi d̄l̄e.

⁷ Tó ma γε w̄éle bíibɔleu,
ge ma z̄l̄ek̄ii kù gāε,

* **28:28** Sot̄ 111.10, Yaa 1.7, 9.10

8 tó mále mós, èwaasoᵛ ì gubᵛmeme,
maezᵛᵛᵛ ì fele aaᵛ zeaε.

9 Gbēzᵛᵛᵛ ì ke kyᵛ,
aaᵛ ᵛku ní léwa.

10 Dᵛaanaᵛ yā'o ì busa,
an lé ì gᵛ kpaaũ.

11 Gbέ pó swāsè ma yáí ì ma tᵛnasi,
gbέ pó wesĩmale ì ma sáaukpa.

12 Asa ma taaside pó wiilè mĩsi
ní tonεo ní gbέ pó ᵛdamade v̄ioo.

13 Gbέ pó kú ga lézĩ samaa'òmεε,
má tò gyaa gbēando guladà.

14 Ma yākea a zéwa dà pᵛkasa ũ,
maakεa dεmεε ulada ũ fùà ũ.

15 V̄iaᵛ wén ma ũ,
εεᵛ gbán ma ũ,

16 taaside maen ma ũ.

Ké wàle yágᵛgᵛ ní nibᵛᵛ, ma ledau.

17 Ma faasaideᵛ kánkānaᵛ è'ε,
ma gbέ pó kpá aà lézĩ gà má b̀.

18 ᵛ ma mè ma gᵛᵛ aᵛ dasi lán úfāawaε,
mí ga niε guu ma bε.

19 Ma zĩna a í le,
fii iᵛ kpa ma gᵛnaᵛwa gwá.

20 Ma gawi aᵛ diadie,
ma sá iᵛ naa ma ᵛzĩ dafudafu.

21 Wĩ ze wà swāᵛᵛ ma yáí,
wĩ ke kílikili wà ma ledama ma.

22 Ma yā'oa gbεa gbēε lí yā'o lᵛᵛ,
ma yá mé ì tᵛmá.

²³ An wé ìb dṓmazi lá an wé ìb dṓ louziwa,
aaṓ lua ma yáí lá wṓ lua káabuan louziwa.

²⁴ Tó ma yamṓsekpámá, ì bṓ ní sae,
ma oa weeama ì kené na,
gběe lí fṓ tò ma oosìsio.

²⁵ Ma zemikùné,
má kú ní guu dṓaana ũ.
Má de pṓsiadeṓ nṓseninina ũ
lá kía ìb kú ní a ìwaṓwa.

30

Yobuá beesaidee sa

¹ Tiasa ma gṓ pṓ yáalṓa ũ gbé pṓ aai kamawaoṓne,
gbé pṓ an maeṓ beee i ka aa yáale ní ma gběṓo.

² Bó gbépiṓ wòmeei?
Aa yèee vṓ lo.

³ Aa gṓ kóũkouñnṓ nṓana ní pṓkēsāmao yáí,
aaṓ ble weeleweele gugiiu,
aaṓ i gugbaigbau.

⁴ Aaṓ libeṓ weele sēu,
lízina mé ní pṓblea ũ.

⁵ Wà ní yá ní gbéṓ guue,
wà wiidṓmá lá wṓ ke kpáíewa.

⁶ Aaṓ ku swa gbáṓṓ guu
ní tṓle eṓ ní gbè'eṓ.

⁷ An wii ìb dṓ lákpau,
aaṓ fifikṓwa sē zíe.

⁸ Gbēpāṓne, tṓsaideṓne,
wà ní yá ní bùsuue.

⁹ Tiasa ma yá mé gṓné le ũ,
ma gṓné láanipṓ ũ.

10 Aa ye ma giyãio, aai bɔmεε zã,
an lé'ikaaa líɔ kpaagui vío.

11 Za gɔɔ pɔ Lua ma sá ìlo à ma busa,
aaíɔ ma yá'o ma wáaε.

12 Gbẽvãipio fɛlemanɔ ma ɔplaai,
aaíɔ gbá zɔzɔmεε,
ma kaaũa zé ɔ aaíɔ wεεε.

13 Aaí zεzɔmεε,
aaí dẽεka wà e ma bɔlia,
an gbẽε bàa kú ní dɔamaleoo.

14 Aa gufɔ wàu, aale mó,
aa dɔdɔkɔwa gu pɔ aa yàapiu.

15 Sɔ kẽmagu, ma bεεε gẽzεa ní íanao,
ma kuana sãale lán luabεpuanawa.

16 Tiasa ma wẽni lé gẽzεa,
ma si wétẽau sa.

17 Wãwã ìɔ ma wá wí gwãasina,
wãwãpi ìɔ swaa kíkíã kámabosai.

18 Lua ma pɔkasa kãaa a kù gbáugbãu,
ɔ ma ulatao lé ma kòlo wí.

19 A ma zu bèleau,
ma gɔ lán bùsuti ge túfuwa.

20 Lua, mi wiilenzi, nili weao,
mi fεε zε, wé ni ma gwaò.

21 Ni liaamanɔ pãsipãsi,
ni fεlemanɔ ní n gãsa gbãao.

22 Ni ma se ò ma gbaε íanau,
ni to ma sãale zàa'ianau.

23 Má dɔ ké rýɔ ma kpa gaiε.
Gbépii bεε!

24 Gbé pɔ wíwi lí ɔdɔnzio lé?

Gbé pọ sí wétèau ì wiilenziè.
²⁵ Mi ọ̀lọ gbé pọ yá n léonèò lé?
 Mi pọsia kẹ wēnadeonèò lé?
²⁶ Ké ma wé dọ maai, ọ ma vāi è.
 Mále gupua dá, ọ gusia m̀à.
²⁷ Ma ǹsè líọ daa doũo,
 wétèa miọ e'e lá gu lé dọ.
²⁸ Miọ bẹ sínkpaukpau,
 i kẹ íatē yáí no.
 Mi fèlè zè bíla guu mà wiile.
²⁹ Ma ọ́ k̀gbè ũ n gbēgbonaọ,
 taataaọ gbēnan ma ũ.
³⁰ Ma m̀baa siakù, àlè bọ sọu,
 ma m̀ lé pí, àlè pusu bọ.
³¹ Ma m̀ona ọ̀ p̀siakẹbọ ũ,
 ma kule'ọ dàk̀sì n ọ̀lonaọ.

31

Yobu zèa n a tàaesaidekèò

¹ Má d̀lè ma wéè
 asu àọ biibiia wéndiaọwao.
² Lua kua za musu, ài kpele wí ewàì?
 Asea kpele Gbāapiide ì kəníí?
³ Faasaide lí wétèa eo lé?
 Kisia lí vāikena leo lé?
⁴ Lua lé ma yākeáo eo lé?
 A ma gbásea lé d̀so lé?
⁵ Miọ bẹ n m̀afilio yà?
 Ma k̀sè lèeũ n gbēsāsāao yà?
⁶ Lua, ma ỳ a zéwa n ma gwa,
 tó má kú tàaesai.
⁷ Tó ma pāzea,

mé pó pó ma wé lé eó lé ma sǒ ble,
 ge tó ma ɔ ku yāvāie guu,
 8 to gbēpāleɔ pó pó má tǒ ble,
 aai pó pó má bàɔ bilebile.

9 Tó ma nɔe biikè ma sǒu,
 tó ma a gbédee kpele baa vǐvǐ aà nɔ yáí,
 10 to gbēpāleɔ gbada ma nawa,
 to aà kǐna ke gbēpāleɔ.
 11 Asa tó ma yápi kè, dǒe ńiè,
 duuna pó kà wà a yáǵǵǵè.
 12 Yápiá té pɔkaalenaɔ,
 dǒ à kǔ ma buapɔwa, i ma pɔɔ bilebile.

13 Tó ma ǵǵe ge nɔe zíkɛna yāvǐmanɔ,
 tó mi ǵǵǵ a zéwao,
 14 kpelewa má ke, tó Lua fèlemanɔ yápi yáii?
 Tó à m̀a, kpelewa má oèi?
 15 Lua pó ma ikàsa neasakpɛu mé ade ikàsa sǒ lé?
 Lua doupi mé wá baade kè a da ǹseuo lò?

16 Tó ma gi pó pó taaside lé a nide kpáiwà,
 tó ma gi gyaa gbēando wegwai,
 17 tó ma bleblè ma a ta sàsā,
 mé mi kpa tone pó gwana vǐowao, t̀ɔ!
 18 Aawo! Za ma èwaasogɔɔ toneɔ maen ma ũ.
 Za ǵɔɔ pó ma bɔ ma da neasakpɛu
 gyaa gbēandoɔ dɔnlɛden ma ũ.
 19 Tó ma gbēe è, ńana lé aà de,
 ge ma wɛnade è, a zwāa vǐ à kualao,
 20 mé mi a sǎɔ kǎ pɔkasa kuaàla
 aà me kè lóɔɔ ũ à gbàsa samaa'òmɛeɔ,

21 tó ma gbãamò ñetonεε,
 ké má dõ wa zεmanõ yáí,
 22 Lua to ma gãu goλε à léλε,
 ma gãsí i wo a pékíi.
 23 Má Lua ñadama vía ví,
 aà zõκε yáí má fõ yá bee taa κεο.

24 Tó vua ma gbãa'èwà,
 tó ma mè vua tεεtεε má a náai ví,
 25 tó ma àizeεε zõ ma põ dõwà,
 õda pó gè ma õzípi,
 26 tó ñatē tekea ma wεpèwà,
 ge mõvua táa'oa ní a kefenκεο,
 27 õ an yá lé ma sõ ble tεεtεε,
 tó ma lepè ma õwa ma fõkpàomá,
 28 beeá duuna pó kà wà a yágõgõε,
 mõafilikea Lua Musudeεn we.

29 Mi põnake ma zangude músi'ea yá musuo,
 mi aà yáalõ ké yá aà lè yáío.
 30 Mi we ma duunakè ma aà kào.
 31 Déme pílaa, i nõõ so à kào ni?
 Ma bedeõ mé ma seeladeõ ũ.
 32 Ma be zé ñõ wẽa nibõõne,
 mili we gẽzεa ñ gãaεο.
 33 Ma lakà ma tàaeõla lán Adamuwae?
 Ma a duuna ùλε yà?
 34 Bíla zõlea, õ vía ma kũ ma fua yá'oe?
 Mi gí bõi kpéu sakaamagu yáío.

35 Ee! Déme a ma yáε maai?
 Ma zεò. Gbãapiide yápi zásia sa.

Lua pɔ yãvɪmanɔpi aà kē láu.

³⁶ Má lápi da ma gâuε,
mí kpá fùà ũ,

³⁷ mí gεowà mà yá pɔ má kèò dau mà siuè píi,
mí s̄aàzi lán kíawa.

³⁸ Tó ma bú lé wiilea,
mé a gbaanaɔ lé ɔ̀ɔ̀ɔ̀mεε,

³⁹ tó mi tɔ̀ɔ̀ɔ̀pi fiaboo mé ma a blε blè,
ge tó ma gbé pɔ aa vɪ yãaɔ dèdεε,

⁴⁰ Lua to leaa bɔ̀ɔ̀ mase ḡεε ũ,
papaa s̄ɔ́ ése gbεu.

Yobu yá lén we.

32

Elihu yá'oa

¹ ɔ̀ gb̄εɔ̀n àaɔ̀piɔ̀ kámabò, aai yázāsi Yobuwa ɔ̀, asa à azía d̄ile gb̄εmaa ũε.

² ɔ̀ Buzu gbé Balakeli né Elihu, Laũ bui pɔ̀ pà. Aà pɔ̀ pà Yobuzi, asa à yānakpà aziawaε, i kε Lua no.

³ Aà pɔ̀ pà Yobu gb̄ena gb̄εɔ̀n àaɔ̀zi ɔ̀, asa aa aà tàae èε, āma aai f̄ɔ́ yázāsìwàò.

⁴ Elihu lé ní dá e aa yá'ò wa làa, ké an zi deaàla yái.

⁵ Ké a è gb̄εɔ̀n àaɔ̀piɔ̀ i f̄ɔ́ yāe wè Yobuwa ɔ̀, ɔ̀ aà pɔ̀ pà

⁶ à mè:

Èwaason ma ũ, gb̄εz̄ɔ̀ɔ̀n á ũ,
bee yái ma azía bùsaié,

vía ma kũ, mi e ma a d̄ɔ̀a òéó.

⁷ Ma mè a maa gb̄εz̄ɔ̀ɔ̀ yá'oe,
à kù gb̄ε zio ɔ̀no danée.

8 Ama Lua Nisina mé ì gbé wé kèè,
Ghãapiide lé'ianapi ì aà gba òn.

9 I ke gbèzòò mé òn òn rítèè,
i ke gbè zio mé lío yázede dō.

10 Bee yáí ma mē à ma yāma sa,
mapí, má a dōa o sō.

11 Ma sōaázi gòò pò ále yā'o,
ma swākpà á òn yāí
gòò pò ále yázāsikōwa.

12 Ma laaidò á yāwa maamaa,
āma á gbèe i Yobu èéboo,
i e yázāsìwào.

13 Asu àò mē á òn kào,
sema Lua aà fu, i ke gbènazina no.

14 Lá Yobu i a yá dòdòmèè,
má wewà lá á òèwao.

15 Aa bílikè, aale wewà bo,
aa yāe ví wà oè bo.

16 Aale yāe oo, máò sōańzi bo,
aa zea we, aa kùà yā'okíwa.

17 Mapí, má a pò o sō,
mámē má a dōa o sō.

18 Asa má yāví dasi mà o,
yápiò lé ma nòse pūna.

19 Aa ku ma guu lán vèè pò kú tùu búu guuwa,
má ye pūna lán vèè tùu dafuwa.

20 Sema mapí mà yā'o, ma mē i su,
sema mà fèè mà wewà.

21 Má gbé bòbò'òsio,
má gbé kèkè ní léoo.

22 Tó má gběkekεa ní léo dō,
ma Kεna a ma se tamanɔ gōɔε.

33

Lua i gbēnazina gba laai

1 Ma yāma sa Yobu,
swákpa ma yā'oi.

2 Gwa, ma bɔ ní yáo sa,
a dɔ ma léu.

3 Ma yáo lé bɔ ma nòsemaa guue,
mále yá pó má dō o ní nòsemendoo.

4 Lua Nisina ma ke,
Gbāapiide lé'ianapi ma gba wēni.

5 Tó nyō fí, yāwea,
sɔuke, ní yázāsia.

6 Má ké, má douɔnnɔ Luaεε,
à gítò à ma kεd sōε.

7 Nsu viakεμεεo,
má ɔtɔma gbāao.

8 N ò ma swá mà,
má mà n yā'ò n mè,

9 ní tàae vɔo, ní zēa,
ní kú gbāsísai, ní yāvái vɔo.

10 ɔ Lua íbelesènnɔ,
à n dile a wèle ũ.

11 I galakpane,
ì n tàasika n yākea píi guu.

12 Mále onε, n yá bee nao,
asa Lua zōɔ de gbēnazinaa.

13 Bóyái níle zɔadɔ Luawa

ké ìli yázāsi gbēnazinawao ni?

14 Lua ì yā'o gēn doε,
ìli a gbεsisio.

15 I yā'oné wépungu'ea ge nana guu gwá,
ḡḡ pó i niazide kpà gbéola,
aale ipi o ní wúlekli.

16 Ǿ ì yā'o ní swáú,
ì to vía ní kú ní ìadama yáo,

17 ké gbé e mikē yāvāiwa,
mé aasu íanadão.

18 I gíné màa aa ta miau,
ì kpáné wà ní dede ní fēndao.

19 I gbé toto ní wawāwāo aà wúlekli,
ì ìakpaaazi kāmabosai,

20 ǿ poblea ì keè bɔbɔ ũ,
ìliɔ ye a pœã blei seo.

21 Aà me ì ibaba,
aà wá pó ulea yāa ì bɔ gupuaus sa,

22 e aà wēni káikū ní miao,
àε sɔ malaika gbēdenaɔzi.

23 N beeo tó a malaika ví kóo ũ,
gbé pó de gbēon òaa sɔola,

a yá pó zεví ɔbè,

24 i sùuukεaàno à oné:

Asu to aà ta miauo,
ma aà misia zé è.

25 Aà me i dafukū lán nétēnawa,
io teke lán èwaasowa,

26 i wabike Luawa, i keaàno na.
Tó a è Lua a wεgwà, a kúkuake,
Lua i εa to aào naano.

27 A gé gbéǎ kǎi, i mɛ:
 Ma duunakè ma yáẏede fuangbà,
 ǎ Lua i a fiabomɛɛo.
 28 A ma mǎsi, mi ta miauo,
 máɛ pɔnakɛ aà gupuau sa.

29 N èa? Lua ì yá beeɔ kɛ píi,
 ì kɛ gbéɛ gɛn pla, baa gɛn àaǎ.

30 I aà si gawa,
 ké gupua wɛnide e biiwà.

31 Swákpa n ma yáma, Yobu,
 nyɔ n lé kpaaǎ, mapí má yá'o.

32 Tó n yá'oa ví sǎ, o,
 asa má ye mà yánakpama.

33 Tó n ví sǎo, ma yáma.
 Níɛ mà ɔno danɛ.

34

Elihu Yobu tǎae'ea

1 Elihu pè a yáɛ à mè:
 2 A ɔnoɔa, à ma yáma!
 A yádɔnaɔ, à swákpa à ma!
 3 Asa swá ì yá dǎkǎɛ,
 lá lé ì ble dǎkǎɛwae.
 4 Wà zɛ n yáẏedeo,
 wíɔ yámaa dǎ wá zānguo.

5 Yobu lé mɛ á tǎae vío,
 ǎ Lua lé gí a yánakpáiwà.

6 A mè n a yá nao,
 Lua lé a dilɛ ɛɛde ũɛ,
 n a tǎaesaidɛkɛo a bǎá fǎnaɛ.

7 Déme kú lán Yobuwa

dóεa ní Luao ìò de àà imia ùí?

⁸ A gběkpà ní duunkenaò,

à bèbε ní vāikenaò.

⁹ Asa ì mè

gbé wεεlea a yá ká Luagu ài vío.

¹⁰ A nòsedeò, à ma yāma!

Yādòsai i kò'e ní Luaoo,

Gbāapiide lí yāvāikeo.

¹¹ I flabo baadeε a yākeawaε,

gbépii zīa yá ò ì wiè a musu.*

¹² Lua lí yādòsai keo fá!

Gbāapiide lí yázede fuangbao.

¹³ Démε àà díle dúnia kía ùí?

Démε dúnia búu nàè àà òzìi?

¹⁴ Tó à zèò

à nisina ní ían wēnideo si baadewa,

¹⁵ gbépii a gaga gòòε,

gbēnazina i εa gē tíu.

¹⁶ Yobu, tó n ònò kà, yáε bee ma,

swáεε ma yái.

¹⁷ Gbé pò ye yázedeio a ke dōaana ũe?

Lua zòò mé a maa, ò níyò yādaaàlaa?

¹⁸ Luapi ì o kíaòne, pò giaò,

ì o kíabuìòne, gbēvāìò.

¹⁹ Ili kíaò díle nídoao,

ìli ze ní òdeò à bò taasideò kpeo,

asa ampíiá àà pòkeàòne.

²⁰ Aaí gaga kándò wεedo,

aaí gbāsílε aa gēzεa,

* **34:11** Sou 62.13

zedeo ì ánuato gbēnazina o sai.

21 Lua ì wéte gbēnazinao yākeai,
lá aale gbáε, ìo e píie.

22 Gusia ge gusisie ku
ké vāikena ulεuεo.

23 Lua lí gbé lala yái
à gbasa yādaalao.

24 I zedeo wíwi yágōgōańno sai,
ō ì gbēpāleo dile ní gbεu.

25 Ké ìo ní yākeao e yái,
ì ní fuangba gwāasina à ní wíwi.

26 I ní wetā ní vāi yái gupuau,

27 ké aa bō aà yá kpe,
aai laaido aà yáwao yái.

28 Aa tò pōesaideo wii Lua lè,
ō à wēnadepio wii mà.

29 Lua nílea kpé, déme a fō aà tàae ei?
A azia kpàgui, déme a bōwài?

A iko ví bui píiwa ní baadeo,
30 ké luayādansai su kpalable,

i kōnikε gbéonεo yái.

31 Tó gbé ò Luaε tàaeden a ũ,
á yādoosai ke bo,

32 yá pó á dōo Lua dadaε,
tó a duunakè yāε, á ke bo.

33 Lua a íadawà yá?
N Lua tàae è, ní è kpelewa ni?
Lá níle e, o, n yáε, i ke mámεo.

34 Nòsedeo òmεε,

ṣnṣna pó aa ma yāmàṣ mè,

³⁵ Yobu lé yá pó á dṣo o,
aà yā'oa dṣṣ vīo.

³⁶ Yobu íadama aṣ gee,
asa àle yázāsi lán gbēvāiwaε.

³⁷ Ale tàae káfi duunaa,
àle ṣtaale wá guu,
àle lenakasa Luaε.

35

Yobu zṣadṣa Luawaa páε

¹ Elihu èa pè a yále à mè:

²⁻³ Ké n mè Lua a yānakpama,
ṣ n εa n mè bó ài kua duunasai vīi,
ge bó má séle a guui,
níle e yá pó ní beopi maa yà?

⁴ Mpi ní n gbéṣ, má yázāsiwá.

⁵ Wése n luabe gwa,
gwa lá luabe puana zānnṣ mè!

⁶ Tó n duunakè, bó a wo Luawai?
Tó n tàae lé diadi, bó a biwài?

⁷ Tó ní kú n dṣṣwa, bó níle aà gbai?
Bó àle emai?

⁸ N gbédeṣ ṣ n vāikea ì pó womá,
n gbēnazin deṣ ṣ n maakεa ì àikené.

⁹ Gbāamṣané pásí ì to wà wiile
wà me wá sí gbé taiinkεnaṣwa.

¹⁰ Ama an gbēε lí me Lua a Kεna ku máεo.

Ṣme ì to wàṣ letē dṣ gwá,

¹¹ ì yādawēε de nṣṣṣla,
ì wá gba ṣnṣ de bāṣla.

12 Tó wà wiilèwà, ìli yāmamáo,
ké gbēvāipio Ìo dówà yái.

13 Wii pāe! Lua lí swásio,
Gbāapiide lí n yādao.

14 Baa ké n mē ni wesiaàleo,
n yá aà kǐi lè, sáaaàzi.

15 Ké àle pòkūmabòbò má tia kéwao
ṣ níle e àle tàae pó wa kèò yādaoεa?

16 Beewa Yobu yāpā ò,
à yá pó á a gbadṣo b̀̀le.

36

Wi taasike wá b̀̀a maa yáie

1 Elihu èa pè a yále à mē:

2 Menake ỳ̀̀, mí εa one
yá pó tò Lua yá mé kú.

3 Mí b̀̀ne ní ma dṣa pó i b̀̀ kǎioo,
mí yānakpa ma Kenawa.

4 Nyṣ dṣ sáasá ké ma yá εε v̄io,
ma ṣǹ̀paεmade má kunǹ̀.

5 Lua zṣ̀̀, kási ìli saka gbēeguo,
a zṣ̀̀, yá pó à zèò lilεa v̄io.

6 Ili gbēvāi to aà̀ kuo,
ì yágṣṣ̀ wēnadeṣne a zéwae.

7 Aà wé lí go gbēmaaṣwao,
ì ní kpá kpalau ní kíaṣ s̄anu,
ì to aao kible g̀̀̀pii, aai t̀̀̀.

8 Tó wà gbé̀̀ yèye ní m̀̀daonaṣ,
tó wà wétēa ba kǎné,

9 Lua ì yá pó aa kèò oné,
 5 aai dō ké wà dèwà, wà tàækèè.

10 I ní swá busané,
 ké aa e yāma yái,
 ì dilené aa mikē yāvāiwa.

11 Tó aa aà yāmà mé aa zòblèè,
 aa láa maa, aai ká ní gɔɔwa ní namao.

12 Tó aa gĩ mai,
 wa ní dèdè ní fēndaoe,
 aa kpagua dōa kēsāma yái.

13 Luayādansaiò ìò ìikūa ní sōu,
 baa tó Lua ní yé ní mɔdaonaò,
 aali awakpaèò.

14 Aaĩ εε wà gaga ní èwaasogɔɔ
 lán gɔε káaluao gaawa.

15 Lua ì to wēna gbé le ké à aà bɔ yáie,
 ì to wà gbāamɔ gbéé, ké aà swá e busa.

16 Maa àε n sisi à n bɔ n yooyeau,
 ì gennɔ dèepooki, ní gɔ nziaε dɔdɔa,
 n táabūnu aɔ fòona vïo ní ble maaɔ.

17 Lua tàae'ea lán gbēvāiwa lé í sima,
 n aà tàae è, 5 àε n swāgaga.

18 Laaika ké àizεε su n wé bleo,
 n̄su to gbagusae zɔɔ n lāasoo liaao.

19 N wīllea a f̄s n bɔ taasiue?
 Baa ní dēε sa pó n̄le kao píi.

20 Nsu gwāasīna nidεo,
 gbēnazīna ānuatoa gɔɔpi.

21 Laaika zεa ní vāioi,
 asa wāwāpi n le ké n̄ kē vāiwa yáie.

Lua mé gbāa ví

22 Lua de pópíia a gbāa yáí.

Déme yādanede ũ laaàwai?

23 Déme aà yākeo zé kàlèèi?

Déme a f̄o oè à vāikèi?

24 To aà z̄i maaboa ào d̄ongu,
aà yá p̄o wà l̄edàò w̄i sipi.

25 Gb̄épii wesi aà p̄okeapiòl̄e,
baade lé gwa k̄āaa.

26 Lua de pópíia,
aà z̄òke de wá d̄ōala,
wa f̄o wà aà w̄e d̄o d̄o wà a lé d̄ōo.

27 I í pusu ḡál̄e suowa,
ō̄ í to à ma lou ũ à ea ta swai.

28 I to lou sisi à kwe
à í z̄ò b̄o gb̄ēnaz̄inaone.

29 Déme lousisia daa gua yáasi d̄ōi?

Déme aà k̄ōfi gbāa b̄ok̄ii gbad̄ōi?

30 Gwa! I to loupil̄ea dagua,
a gupua ì k̄úl̄e ís̄iaa e títiu.

31 I kibleò bui píiwa,
ì bl̄e kpaomá ào dir̄zi.

32 A loupil̄ea naa a ōz̄i,
ō̄ í p̄o p̄o a yei aà suwà oè.

33 Aà k̄ōfi ìo aà baokpa,
baa p̄otuoò ì d̄ō ké à kà k̄ai.

37

1 Z̄àa'iana ì to s̄ō k̄ēmagu,
ìo ví kp̄òkpokpo.

2 A swákpa à aà loo ma, àl̄e p̄ūna,
louvía lé b̄o aà léu.

³ I loupilea gbaε musu gupiiu,
 ì pílepilé e dúnia léwa.

⁴ A gbea ì pala gbáugbāu,
 ì pūna ní a zōoke lōo.
 Tó aà lōo dō, ìli a pílea zùukεo.

⁵ Lua pūnaaá yābōnsaεε,
 ì yāzōoke, wá fō a gbadōo.

⁶ I o loughεε aà kwe dúniau,
 ì o louε aà ma ní gbāao.

⁷ I tó gbépii go azia gia,
 ké baade e dō áme ále zike we.

⁸ Sèa nòbōo ì tá ní tōou,
 aao ye ní ulekii.

⁹ Zàa'iana ì bō a kpéu,
 ì to ían nie bōle.

¹⁰ Lua lé'ianapi ì to í i,
 í pó kále nài i gō lán loughεwa.

¹¹ Ōme ì í aso di luabεpuanaε,
 ò ì to lou ào pílepilé a guu.

¹² Lousisia ì bō bilebilekōu lá a dīlèèwa,
 ò ì da dúniaa píi lá a òwa.

¹³ I mó ní a píio gotōama ũ
 ge tōle nínia gbékekeεε ũ.

¹⁴ Yáε bee ma Yobu,
 ze ñ Lua dabudabuō gwa.

¹⁵ N dō lá Lua ì yādile pópionεa?
 N dō lá ì to lou pílea?

¹⁶ N dō lá lousisia ì bō looa musua?
 Lua dōapaεmade mé dabudabupi kè.

¹⁷ N gbé pó niō yō n pōkasaō guu,
 tó guantēna lé mé'ō tōlewa,

18 ńyĩ fĩ ɔli musuu laaàwaa?
Luabɛpi gbãaε lán mò díiwa.

19 Yá pɔ wá o Luaε dawẽε.
Wá yázekalea dɔo wá wésia yáí.

20 Wa oè má ye mà yá'oè yá?
Gbẽe a we o wà a de tiaa?

21 Iana fẽle luabɛpuana yà,
iatẽ b̀ò musu sa, wé lé d̀owào,
a gbãa kè zài.

22 Luabetẽana b̀ò gugbãntoo oi,
à gawi z̀o dà Luaε.

23 Wá fĩ Gbãapiide leo,
aà iko z̀o, ɔ yãke a zéwa,
ĩli yáze de fuangbao.

24 Ayãmeto gbẽnazina ɔ viakeè,
asa ɔli ɔnɔnao yãdao.

38

Dii yázásia Yobuwa

1 ɔ Dii yázásĩ Yobuwa zàa'iana guu à mè:

2 Déme lé ɔnɔ ɔ̀okpa
ní yáfaasai oaoi?

3 Sɔuke lán g̀osawa,
má n la yáí, ní wea.

Lua mé dúnia kè

4 Ké ma dúnia kàle, ní kú má ni?
Tó ní a d̀sa ví, omεε.

5 Déme a k̀olèi?
Déme ba ỳowài? N d̀o nolo?

6 Wà a gbá pèle bówa ni?

Démε a ε̄ dàale,

⁷ ḡṵṵ pṵ gudḅleia saanaṵ lé gulake,
mé luabe gbāadeṵ* kúkua dṵ pii?

⁸ Ké ísia bṵ a da gbεεu,
démε kaa liai à a zùukèi?†

⁹ Ma luabeṵpuana dàè pṵkasa ũ,
ma sua fīwà ulada ũ.

¹⁰ Ma a zεkīi lé dàè,
ma zetàè ma gbāa dàu.

¹¹ Má òè: Nili mṵ la, nísu víao,
n ikooa zṵṵṵ ze la.

¹² N yādīle kṵṵε yāae?

N bṵkīi ḅḅ gudḅae?

¹³ Gudḅa ĩ dúnia kú a gola síiṵwa,
ĩ váikenaṵ kṵε.

¹⁴ I dúnia lile lán oo pṵ wà seelakèwàwa,
sṵsṵḅ ĩ bṵ gupua lán ula kpóṵkṵpṵna keawa.

¹⁵ I gi váikenaṵne aa ní gusiayā ke,
ĩ ní ṵ pṵ aa sè musu é'ε.

¹⁶ N γε e za ísia nibṵnaṵ kīia?

N beβε ísipi nṵnau yāae?

¹⁷ Wà ga gāmṵ ḅḅne?

N beḅa bíibṵleṵ àa?

¹⁸ N dúnia yàasa lé tàasikàa?

Tó ní yá beṵ dṵ píi, omεε.

¹⁹ Gupua ben mái?

N gusiakukīi dṵe?

²⁰ Nyṵ fṵ géínṵ ní bùsuua?

* **38:7** Yob 1.6 † **38:8** Zel 5.22

N ní bε zé d̄so lé?

²¹ N d̄s, asa wà n i gɔɔ bee nolo?

N wě lé v̄io nolo?

²² N gē làasi pó ma guniε kàleua?

N ma loughε d̄s èa?

²³ Miɔ k̄ūa taasikεgɔɔ pó ũε,
mi gbaε z̄ikagɔɔ.

²⁴ Gupua ì ligua kpelewa ni?

Iana ì bɔ à li tɔɔleα kpelewa ni?

²⁵ Déme ì loukwεα dazεwai?

Déme ì zεbɔ loupilεαi?

²⁶ I to lou ma tɔɔle pó gbēε kuou,
baa sēgbāu gu pó gbēnaz̄ina v̄io.

²⁷ I bezia ní tàaaο níni,

ì to sē bɔle we.

²⁸ Lou de'ia v̄ie?

Déme de sua pó ì kpa mae ũi?

²⁹ Dé neasakpε loughε ì bɔui?

Déme ì fii i, ã i gbasa kpai?

³⁰ Déme ì to í fee lán gbεwa

à to ísia musu gbāakūi?

³¹ Nyɔ̄ f̄s̄ saana pó k̄āaaο k̄āaaa?

Nyɔ̄ f̄s̄ Saan kíf̄εnεnaɔ kēkōwaa?‡

³² Nyɔ̄ f̄s̄ Saan n̄bɔ'imina bile a gɔɔwaa?

Nyɔ̄ f̄s̄ bɔ ní Saan ko neadeo ní a néɔa?

³³ N musupɔɔ ikoyā d̄sa?

Nyɔ̄ f̄s̄ n̄ ní kpá kpalau tɔɔleα?

³⁴ Nyɔ̄ f̄s̄ lezu louzi à sisi

à ibɔ à n gbēa?

³⁵ Ni loupilεαɔ gbaε aa dazεu neε?

‡ 38:31 Amɔ 5.8

Aaĩ mɔ onɛ wa làa yà?

³⁶ Déme ãno dà kpɔɔbɔ'ilenaei?

Déme d̄sa kpà kosawai?

³⁷ Dé ãno mé kà à lounaaɔ naoi?

Déme a f̄s musu olaɔ yeɛɛi?

³⁸ Tó a ib̀̀le, b̀̀su giina ï ḡs b̀̀le ũ,
b̀̀suk̄ɔt̄ɔ ï nanak̄wa.

Lua mé n̄bɔɔ kè

³⁹⁻⁴⁰ Gɔɔ p̄o n̄ɔmusuɔ naalea ní tòou,

ge aale n̄ɔ kpakpa dào guu,

m̄me ni toekanéa?

Mme ni to an néɔ k̄aaa?

⁴¹ Tó gbagbaa néɔ lé liaaliaa,
aale lezumazi blek̄s̄ama yáí,
déme ï p̄blea kpámái?

39

¹ N tue ne'igɔɔ d̄se?

N bana è gɔɔ p̄o àle ne'ia?

² Ni ní nɔ mɔ d̄ɔɔɔe?

Ni ní ne'igɔɔ d̄se?

³ Aaĩ kúle aa ne'ie,
ã an ne'iwāwā ï kpále.

⁴ An néɔ ï gb̄akū s̄eu, aaĩ péle,
aaĩ ḡz̄ea, aali su ní daɔwa lo.

⁵ Déme tò s̄èa zàa'ina ḡs̄ aziaci?

Déme aà p̄òlo gb̄aei?

⁶ Ma s̄esao d̄ileè aà be ũe,
ma t̄ɔle wiside k̄èè aà kúki ũ.

⁷ I w̄éle súu ke p̄ɔɔɔe,
ïli gb̄am̄ned̄ɔ z̄oa mao.

⁸ Io s̄is̄lo keele àò s̄e weele,

Ìò kpálekε pó ísinaci píi.

⁹ Zùsēle a we zíkεnεε?

A we i n tàakalekíie?

¹⁰ Nyõ ba dɔwà aà sa panεε?

Nyõ zuudaè aà kpase kēnεε?

¹¹ Nyõ aà náaike aà gbāa zõ yáie?

Nyõ wei ò n zǐ toèe?

¹² Nyõ aà náaike,

aà n pówεna sése suone zeue?

¹³ Taataa ì a gàsía poo ní pɔnao,
a muua ní wàaliana gàsía káoo.

¹⁴ I gbada zǐle,

ì to úfāa gbepiɔ wā à pipi.

¹⁵ Ké wa su kèsepelewà à wíwi,
ge sēanɔbɔɔ ɔzɔwà líɔ dɔaàguo.

¹⁶ Iɔ pāsí ní a néɔ,

nyõɔ dɔ se aàzía néɔ no,

zǐ pā kea lí kèè yāe úo.

¹⁷ Asa mi aà gba ɔnoɔ,

mi aà baa da faadeɔ guuo.

¹⁸ Ama tó à pòo à bò ní bao,

ì sǐ kēε, ɔ ì sǐpi dikpena yáalb.

¹⁹ Mmε ni to sǐ àɔ gbāaa?

Mmε n bángasa pèpèè aà waawaa?

²⁰ Mmε ni to aàɔ vívǐ lán kwawaa?

Aà pɔbɔa a níu kǔfǐ ì to vía ní kú.

²¹ I a gbá pálepále guzuleu,

ì pɔnake a gbāa yá musu,

ɔ ì gé dai zǐgɔɔle.

22 I pɔ́ pɔ́ wí vɪakὲὲ yáalɔε,
 sɔ́ lí kɛ̀aàguo,
 ìlì pòbɔ̀ɔ̀zákὲ fɛ̀ndaεo.

23 Ka ìb kɔ̀fíkὲ gbàlau aà musu,
 sɔ̀mpὲὲὲ n̄ sɔ̀n gésedeo ì tekε.

24 Tó wà zìmɔ̀ pè,
 ìlìb azia dakii d̄sɔ,
 ìb tɔ̀le gbɛ̀ ìb vɪvɪ,
 ìb kὲ sɛ̀ὲὲὲὲὲὲ.

25 Tó wà kuupè,
 ì pɔ̀bɔ̀ a níu à mè èh̄ὲὲ!
 Ìb zì íanasὲὲὲ za zàzà
 n̄ d̄saanaɔ̀ kɔ̀fì gbãao n̄ kúkuakὲὲo.

26 N̄ s̄nɔ̀ mé tò bleaa ì vua
 à a gàsía poo à gé gὲɔ̀midɔ̀k̄ii oia?

27 Mmὲ n̄ dilὲ yāamusuὲ
 aàlì yàakpa, i a sakpὲ da musua?

28 Ìb ku gbὲ musu, we ì iu,
 ì pὲ gbè misonawa a aafia'ek̄ii ù.

29 Za we ìb pɔ̀blea gwagwau,
 ì pɔ̀wépa k̄āaa.

30 Au mé aà néɔ̀ pɔ̀blea ù,
 gu pɔ̀ pɔ̀gὲ kuu, ìb ku weὲ.*

40

Gbɛ̀nazina lí f̄s̄ Lua bè̀ebòo

1 Ǿ Dii èa ò Yobuὲ:

2 Ma Gbãapiide,
 n̄yɔ̀ ma tàae e n̄ ma gba laaia?
 Luabɛ̀ebona, yázāsia sa.

* 39:30 Mat 24.28, Luk 17.37

3 ǃ Yobu wèwà à mè:
 4 Má pœ ũo, kpelewa má wemai?
 Sema mà ɔku ma léwa bàasio.
 5 Ma yǎ'ò gēn doε, má εa o ɓo,
 má ò gēn pla se, má a zási ɓo.

6 ǃ Dii èa yǎ'ò Yobuε zàa'iana guu à mè:
 7 Ɔukε lán gōsawa,
 má yálalama, ní wea.
 8 Nyō láka ma yākea a zéwaa yǎ?
 N ye ò yá'íkpa, n yāna ɓo yǎ?
 9 N gása gbāa kāmawaa?
 N ɓo a fō gu dee lamawaa?
 10 Zōkε ní kíakεo da nɔambleɓɓ ũ,
 gawi ní bεεεo da ulada ũ.
 11 N n pɔfēɓɓɓmá,
 waladeɓ gwa ní wεpāsio, widamá.
 12 Waladeɓ gwa ní wεpāsio, ní ní lao,
 ōzōmá gu pó aa kuu,
 13 ní ní vīle téenau píi,
 ní pó fī ní oawa miau,
 14 mí gbasá mà n sáaukpa,
 ké n fō n zīblè ní n ɔplaaoyái.

Dalagō

15 Dalagō gwa,
 máme ma àà kè lá ma n kewa.
 I sē ble lán zuwae.
 16 Àà yēεε ku àà wokpεε,
 àà gbāa ku àà kutelenawae.
 17 I a vlá poo lán sεde líwa,
 àà gbala kí de lán bataεawae.
 18 Àà wáɔ de lán mɔgotēwa,

aà meguo de lán m̀ gowa.

19 Aà z̄o mé de p̄o b̄é p̄o má k̀ola,
mapi aà Kena ma f̄enda k̀è.

20 Gb̀esis̄o mé aà ble'ek̄i ũ,
we s̄eãnoɔo ì k̀o'ou p̄i.

21 I w̄ule íu k̀l̄w̄ee z̄íe,
ìo ye feeu d̄ana guu.

22 K̀l̄w̄ee ue ì daaàla,
swagbalala ì k̄akaaàla.

23 Baa tó swa gbakàka, ìli leelekeo,
tó Yuud̄e isukaa lé aà lé lé, ìli deeo.

24 N̄le e wa f̄o w̄a aà wé w̄iwi, wi aà k̄ũ n̄e?
N̄le e wa e k̄onik̄è, wi aà ní f̄ȳà?

Kw̄asa

25 Nȳo f̄o kw̄asa k̄ú n̄ kokoao n̄ ḡale n̄ boòe?

Nȳo f̄o ba do aà l̄enawae?

26 Nȳo f̄o bà leena k̄a aà níue?

Nȳo f̄o n̄ aà let̄a z̄íe f̄o n̄ k̄ulaoe?

27 A awakpakpane?

A yá nana on̄e?

28 A ledoũkenno

n̄ a se n̄ zo ũ e a w̄eni léu n̄e?

29 Nȳo k̀o'od̄o lá w̄i o n̄ b̄aowae?

Nȳo ba do w̄a n̄ kpa n̄ nen̄enaowae?

30 Laatanao kw̄asapi toem̄ae?

Laayianao aa aà t̄on̄nakek̄oee?

31 Nȳo f̄o n̄ aà pápa n̄ saao n̄ aà b̄aa f̄e?

Nȳo f̄o n̄ aà mi ke yáiyai n̄ s̄naoe?

32 W̄eele ok̄aw̄a n̄ gwa!

D̄ēpi a s̄anguo,

n̄ȳo si a s̄iawa bo.

41

- ¹ Tó níle e nýṣ àà kũε,
 níle nzia sāsãε,
 tó n wεsĩaàλε, nýṣ gṵ ze sãiiε.
² Lá gbẽε wṵṵ i ka à to àà go a tiao,
 déμε a fṵ ze ma aε sṵi?
³ Déμε a fṵ ma le à o ma fiaboεi?
 Pó pó kú dúniau píiá ma pṵε.
- ⁴ Má gí kwāsapi gbáṵ yã'oio
 ge àà gṵsake ge àà kefenke.
⁵ Déμε a fṵ à àà τεε woloi?
 Déμε a we áasina kaεi?
⁶ Déμε a we à àà lé wṵaaí?
 Àà swaa àà lé pà mé a kai ví.
⁷ Àà τεε δε lán sèngbaṵṵwa àà kpεεα,
 a daaíá sálala fṵonasai dṵṵdṵṵ.
⁸ Àà τεεπιṵ nanaakṵwaε,
 baa íana lí gṛkii euo.
⁹ Aa pépeakṵwa gíũgiũε,
 aa kṛaaakṵwa vío.
¹⁰ Tó à nisà, gu ì pue,
 àà wé δε lán íatṛ bílea kṵṵkṵṵwa.
¹¹ Tévuα ì pípi àà léu,
 τεκṵna ìṵ bṵλεu.
¹² Súελε ìṵ bṵλε àà níu
 lán lá ísi té pó wà oo dīwà súελεwa.
¹³ Àà lé'iana ì to sísiṵna téεε,
 τέλεπιṵ ì bṵ àà léu.
¹⁴ Àà gbãα ku àà waauε,
 gbṛé pó kpàaũaàṵṵ píi ì tolootolooboε.
¹⁵ Àà báasi ì didikṵα,
 ì nawà gbáugbãu, ìli deeo.
¹⁶ Àà kùα gbãα lán gbεwa,

lán wísilɔgbɛdawa.

17 Tó à fɛ̀lɛ, sɔ̃ ǐ kɛ̃ nɛgɔ̃naɔgue,
aaǐ kpákpakɔ̃a aaǐɔ kua gékíiwa.

18 Fɛ̀nda pɔ́ wa lè̀d píi, ǐli bɔ̀wàò
ge sɔ̃na ge ka ge saa.

19 I mɔ̃si dilɛ lán gàwatonawae,
mɔ̃gotɛ̃ ɔ̀ deè lán lí mùaawa.

20 ǐli bàalɛ kaɛo,
gbɛma gbɛ ɔ̀ deè lán ésemisinawae.

21 ɔ̀ go gwa lán sè̀ giiwae,
sɔ̃na kɔ̃fi ɔ̀ deè yaalɔ̀yã ũɛ.

22 Aà gbɛɛ tɛɛ de lán zàkologbawae,
a ia ɔ̀ tɛ̀ bèlɛau lán zúsoon guwibɔ̀wa.

23 ǐ í bilɛ títiu lán í piaouwa,
ǐ ísipi ya lán nísi ikpaawa.

24 I seena ɔ̀ tɛ̀ aà kpɛɛ,
ísipi ǐ ya aà kpɛ púuu.

25 Aà sáa kú dúnia guuo,
ma pɔ̀kɛaɔ guu òme vía vío.

26 I pɔ́ pɔ́ aalɛ e wa kaɔ dilɛ pãɛ,
òme nòò tɔ̀deɔ kía ũ.

42

Yobu misiileɛ Luaɛ

1 Ǿ Yobu ò Diie à mè:

2 Má dɔ́ ké rýɔ̃ fɔ́ yápii ke,
nili fu yá pɔ́ ríle yáwao.

3 N mè déme lé zɛzɔ̃ ònɔɛ dɔ̃saii?
Sianaɛ, ma yá pɔ́ má a gbadɔ̃o ò,
yáɔ̃nsaɛ pɔ́ de ma dɔ̃ala.

4 N mè mà swákpa, rýɔ̃ yã'o,

ńyõ yālalaa, mí wema.

⁵ Ma n yá mà ní swáó yāae,
tiasa õ ma wesinle.

⁶ Ayāmeto ma sakà maziagu,
ma nòselile zōlea bùsuu tufua.

Dii ea Yobu zeḍa

⁷ Dii yá beeo oa gb̄ea à yā'ò Temani gb̄é Elifazae à mè: Ma p̄o p̄anzi ní n gb̄é gb̄ēon plāo, asa i ma yā'o a zéwa lán ma zòblena Yobuwao.

⁸ A zuswana se mèn sopla ní sāsakaoo mèn sopla, à geò ma zòblena Yobu kíi, í sa pó wí a pó káteu à tékū oò, ma zòblena Yobu i wabikeé. Má aà wabikea sí, má keé á s̄ũkewao. I ma yā'o a zéwa lán ma zòblena Yobuwao.

⁹ O Temani gb̄é Elifaza ní Sua gb̄é Bilidadao ní Naama gb̄é Zofaaoo ge kè lá Dii ònéwa, õ Dii Yobu wabikeané s̄i.

¹⁰ Yobu wabikea a gb̄enāone gb̄ea Dii tò à sù a pá ziu. A èa à pó pó a ví yāa kãfiè lee pla.

¹¹ Aà vìi ní aà dāunāo mò aà kíi píi ní aà gb̄é d̄oāo píi. Aa p̄oblèāāo a be, aa sósobi kèāāo, aa aà n̄òse n̄iniè yá pó Dii yīawà píi musu. O an baade aà gbà ánuusu ní vua tãanao m̄endodo.

¹² Dii èfāaikè Yobue gb̄ezā de a káaua. A s̄ao ví mèn òaas̄ōo lee ḡēo m̄endosai (14.000), yiongōo òaas̄ōo lee soolo (6.000), zuo òaa kwi (2.000) ní zaa'ināo òaa s̄o (1.000).

¹³ A neḡõe í gb̄ēon sopla ní nen̄ōe gb̄ēon àaõ lo.

¹⁴ Aà nen̄ōe s̄éia tón Yemima,* a plaade tón Kasia,† a àaõde tón Kelenafu.‡

* **42:14** Bee m̄e felena. † **42:14** Lí ḡinana tó. ‡ **42:14** Bee m̄e kiop̄ena.

15 Bùsupi guu píi nɔɛe ku a maa kà Yobu nɛnɔɛpɔwao. An mae ní túbi dīlɛné ní ní dǎɔɔɛ.

16 Yobu taasikɛa gbɛa à kè wɛ̀ basoplaɛ, à wɛsí a tɔũnaɔ ní a síwɛnaɔ ní a sɔ̀kpaɛɔɛ.

17 A zikù táotaoɛ, ò à gà.

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

lxxxii

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9